

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

XXVI. letnik.

V Ljubljani, november 1909.

XI. zvezek.

Praznik vseh svetnikov.

1. *Veliko število izvoljencev.*

Videl sem veliko trumo, katere nihče
ni mogel prešteti. Raz. 7, 9.

A. 1. Nekega dne je mili Jezus pregledaval svoje učence ter mu milo postane pri srcu in reče: „Ne bojte se majhna čredica, ker vašemu Očetu je dopadlo vam dati kraljestvo.“ (Luk. 12, 32.) Mala je bila družbica okoli Jezusa, in še oni, ki so ga obdajali, so bili plahi in boječi.

2. Ko pa ljubi Jezus danes pregledava svojo tovarišijo v svetih nebesih, pa ni več „majhna čredica“ — ampak je neizmerna tovarišija, neprešteta truma iz vseh krajev in narodov sveta, katero je gledal v zamaknenju in popisal sveti apostol Janez v današnjem svetem berilu, ko med drugim piše: „Videl sem veliko trumo, katere nihče ni mogel prešteti.“ (Raz. 7, 9.)

3. Ali je ta beseda izraz začudenja ali izliv srčnega veselja, ali pa oboje skupaj, tega mi ne vemo. Pa gotovo je bil sveti apostol Janez čez vse vesel, ko je gledal to veliko trumo izvoljencev božjih. Ravnotako pa tudi nam danes naše srce v radosti plava, ko gledamo odprto nebo, in vidimo vse svetnike božje obilno pred božjim prestolom. Zato vam, ljubljeni kristjani, danes pred oči postavim veliko število izvoljencev in vam pokažem:

1. Svetnikov obilno število, je: 2. naša velika tolažba. O vsi svetniki božji, prosite za nas.

B. 1. Obilne so rožice polja; neštevilne so zvezdice neba; neizmerne so kapljice morja, tako nepreštete so tudi trume nebeščanov. Sam Bog je to razodel in hotel naznaniti, ko je rekel Abrahamu: „Poglej nebo, in preštej zvezde, če jih moreš; tako veliko — mu je dejal — bo tvojega zaroda.“ (1. Moz. 15, 5.)

To obilno število izvoljencev nam spričuje: *a)* Jezus sam. Ko je v Kafarnavmu ozdravil stotnikovega hlapca in pa nekega gobavega človeka, je navzočim rekel: „Resnično vam povem, tolike vere nisem našel v Izraelu! Povem vam pa, da jih bo veliko od izhoda in zahoda prišlo, in bodo sedeli pri mizi z Abrahamom in Izakom in Jakobom v nebeškem kraljestvu.“ (Mat. 8, 10 – 11.) Ako pa Jezus pravi, da jih bo veliko prišlo, in da bodo došli iz vseh krajev sveta, tedaj mora število izvoljencev božjih pri nebeški mizi res obilno biti! Kar nam spričuje *b)* božji apostol, sveti evangelist Janez, — ki nam je v današnjem svetem berilu tako mično opisal neštevilno družbo izvoljenih svetnikov božjih, govoreč: „In sem slišal število zaznamovancev: stoštiriinštiridesettisoč je bilo zaznamovancev iz vseh rodov Izraelovih otrok . . . Potem sem videl veliko trumo, katere nihče ni mogel prešteti, iz vseh narodov in rodov in ljudstev, stoječo pred sedežem in vpričo Jagnjeta, bili so oblečeni v bela oblačila, in palmove vejice v njihovih rokah.“ (Raz. 7, 4—9.)

c) To neizrečeno število svetnikov nam kaže tudi zgodovina, ki spričuje, da je na en dan po deset in še več ljudi dalo za Jezusa svoje življenje, in prelilo kri v najstrašnejših mukah; še celo cele trume so na en dan zaradi svete vere pobili. Berite legendo o štirideseterih mučencih, ki so bili v eni noči mučeni — vsi so šli v nebesa. Ali za god sv. Uršule beremo, da je bilo enajst tisoč devic — Jezusovih nevest — poklanih. In taka grozna morija se je po rimskem cesarstvu vršila celih tristo let. Tako je število svetnikov narastlo do čudovite množine, da se ji sam sveti apostol Janez čudi, govoreč: „Videl sem veliko trumo, katere ni mogel nihče prešteti.“ (Raz. 7, 9.) In svetnikov božjih to veliko število je:

2. naša tolažba. — Saj mi nimamo obstanka na tem svetu; vsakdanja skušnja nas uči, da smo le popotniki, tujci, in brzo korakamo proti neznani večnosti. Zato nas že sveti apostol Pavel opominja te resnice, ko pravi: „Saj nimamo tukaj stalnega mesta, temuč bodočega iščemo.“ (Hebr. 13, 14.) Da mi iščemo bodočega mesta, ki je danes na ogled odprto, in tako slovesno

razsvetljeno. Akoravno pa gledamo neizmerno število izvoljencev božjih v nebeškem kraljestvu, nas to ne razžalosti, temuč ta pogled napolnuje naše srce z največjim veseljem, ker vidimo, da pri toliki trumi nebeščanov je še:

a) tudi za nas prostora. — Saj Jezus sam uči, da v nebesih ne bo nikdar prostora zmanjkalo. On sam pravi: „V hiši mojega Očeta je veliko prebivališč. Ako ne bi bilo tako, bi vam bil povedal; ker grem vam mesto pripravljat.“ (Jan. 14, 2.) Da je v nebesih vedno še prostora, to nam je božji Sin razločno povedal ali razodel v premili priliki nebeške gostije. Obilno je bilo povabljenih gostov vsake vrste in stanu. — „In še je prostor.“ (Luk. 14, 22.)

b) Vsak se more zveličati. Svetnikov mnogi so bili tudi slabi, grešni — kakor sv. Magdalena —, ki se je pa spreobrnila, spokorila; ali desni razbojnik, sv. Dizma, ki je umirajoč še našel milost. In sam Bog ve, koliko je enakih v nebesih danes med svetniki, ki so bili globoko zagazili, pa so se spokorili in zveličali. — To je naša velika tolažba, ki nam daje pogum ali srčnost za nebesa skrbeti. Že grešni Avguštin pregleduje nekega dne izvoljence božje; vidi jih iz vsakega stanu, naroda in starosti prav obilno v nebesih. Deloma ga oblije osramočenje, deloma pa tolažba, pogum in veselje napolni njegovo srce, tako da zakliče: „Mogli so ti in te — zakaj pa bi ti Avguštin ne!“ — Velika truma svetnikov tedaj je za nas res obilna tolažba. — Tudi tretjič zato, ker vsi svetniki so:

c) naši priprošnjiki — to se pravi: Oni vsi za nas pri Bogu prosijo. Tako nas uči nezmotljiva sveta katoliška Cerkev, ki nam pri litanijah velewa svetnike nazivati: „Prosite za nas!“ — In to ni prazna igrača, kakor je neki postaran krivoverec, protestant, smešno in hudobno mislil: „Zdaj bodo zaporedoma prikorakali na pomoč, ko brž bote katerega imenovali.“ Četudi ne pride ali se ne prikaže — pa vendar vemo in verujemo, da vsi svetniki prosijo za nas, ker so naši rojaki, ker so naši starši, ker so naši krstni in birmski patroni, ker so naši prijatelji. Vsi svetniki prosijo za nas, ker so naši učenci in učenke bili, ker so vaši otroci, ker so vaši sorodniki.

Bog je sklenil grešno Galijo s šibo vojske ostro kaznovati. Francozi pošljejo sv. Servacija, škofa iz Tongern, prosit na grob svetih apostolov Petra in Pavla za pomoč ali odvrnitev te hude šibe božje. Ko škof tri dni in noči na grobu premoli — se

zamakne ter vidi, kako da sta sveta apostola vstajala, in poklekala pred božji prestol, naj bi Bog prizanesel grešni Galiji. — (Leg. 13. maj.) Tako svetniki za nas prosijo; posebno pa ljuba Mati božja kleči pred prestolom nebeškega Očeta ter neprenehoma prosi za nas — svoje zapuščene otroke. Zato ima sv. Cerkev prav, ako pri pogrebih za mrliča moli: Subvenite sancti Dei, occurrere angeli Domini:

„Vsi svetniki in svetnice!
Pridite nasproti zdaj;
Angeli vi priletite,
Sprejmite ga v sveti raj.“

C. Glejmo radi proti sv. nebesom; v nadlogah in boleznih povzdigujmo svoje solzne oči, kakor nekdanj sv. apostol Janez, pa je „Videl veliko trumo, katere nihče ni mogel prešteti.“ In to mu je dajalo veselje in tolažbo, da je za Jezusa vse voljno pretrpel. Svetnikov veliko število — je tudi naša obilna tolažba. O, vi vsi svetniki in svetnice božje! prosite za nas, da ne opešamo. Ko pa umrjemo, pridite nam na pomoč, in sprejmite našo dušo v sveti raj! Amen.

Simon Gaberc.

2. Katehitične pridige.

VI. Stvarjenje sveta. Prva človeka.

Ponižal si ga malo pod angele, s slavo
in častjo si ga ovenčal, in ga postavil črez
dela svojih rok. Ps. 8, 6.

Dozdaj se je mudil naš duh v nebeških višavah in gledal večnega Boga in njegove služabnike, angele v nebeškem veličastvu. Danes si pa oglejmo stvari okrog sebe, in pogledjmo tudi sami sebe! Tudi o stvareh, ki jih vidimo, imajo mnogi ljudje napačne pojme in ni jih malo, ki še sami sebe ne poznajo, kaj, odkod in čemu so na svetu. Mi pa vemo. Bog nam je razodel po Mozesu in, kar je Mozes pisal pred več kot tri tisoč leti o stvarjenju sveta in človeka, to morajo zdaj potrditi pošteni učenjaki, ki preiskujejo zemljo in njeno vsebino.

Poslušajmo danes, kaj nam razodeva Bog v svetem pismu o početku vseh stvari in o početku človeka na zemlji.

„V začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo. Zemlja pa je bila pusta in prazna, in tema je bila nad brezdnom, in Duh božji se je razprostiral nad vodami.“ (1. Moz. 1, 1–2.) S temi besedami se začenja sveto pismo in nam pove, da je vse, kar je, naredil Bog. Zemlja pa je bila še pusta in prazna, temna in z vodami pokrita, torej ne še pripravljena za bivališče živemu bitju. Ker je pa Bog namenil zemljo za bivanje človeku, zato jo je pa lepo in pripravno vredil, preden ga je ustvaril. Pripravil je vsega, kar človek potrebuje za življenje in še mnogo drugega, kar mu lajša in slajša življenje na svetu. Kakor ljubeča mati pripravi svojemu novorojenčku, še predno zagleda luč sveta, mehko ležišče, in ga preskrbi z vsem, česar potrebuje, tako je dobri Bog tudi človeku pripravil že vse prej, preden ga je postavil na ta svet.

Najprej je ustvaril svetlobo, ljubko, oživljajočo luč. Razpel je potem nad zemljo prelepo višnjevo nebo in pripeljal nanj lahke oblake, ki nam hlade solnčno vročino in donašajo zemlji krepilne pijače, blagodejnega dežja. Zdaj pa zbere vso vodo na zemlji v en kraj in jo imenuje morje. Prikaže se suha zemlja, še prazna in pusta. Toda na Stvarnikovo vsemogočno besedo požene trava, zelišča in rodovitno drevje. Pusta zemlja se izpremeni v rajski vrt. Trava, cvetlice, zlato žito jo pokriva kot pisano ogrinjalo, in visoko drevje s svojim listjem, cvetjem in sadjem povišuje njeno lepoto. Razen lepote, s katero odeva rastlinstvo našo zemljo, je pa še neizmerna korist, ki jo ima človek od njega. Različna zelišča so nam v hrano, raznovrstna žita nam dajejo vsakovrstno hrano, drevesa nam dajejo sad, orodje vsake vrste, nam pripravljajo varna stanovanja in shrambe za našo imovino, dajejo obleko in preskrbujejo nam luč in nas grejejo v mrzli zimi. Neskončno dobroto je skazal Bog človeku, da mu je podaril rastlinstvo.

Pa še več! Dal nam je solnce, luno in zvezde. Solnce, da sveti in greje, da loči čas v noč in dan, da določuje leta in vrsti letne čase, in ohranja življenje vsemu, kar se giblje na zemlji. Brez solнца mora nehati vse življenje na zemlji. Luna in zvezde nam pa svetijo ponoči in imajo tudi svoj blagodejen vpliv na zemljo. Kako ljubeznivo je preskrbel Bog za človeka s solncem in drugimi telesi na nebu. Kako blagodejno se vrstita noč in dan, delo in sladek počitek, vročina in krepčilni hlad. In letni časi, kako se takorekoč kar prelivajo drug v drugega, zima prehaja v ljubko pomlad, iz nje nalahko nastane vroče poletje, ki počasi

preide v hladno, rodovitno jesen. Dan na dan vedna prememba, ki nam dela tako prijetno bivanje na zemlji.

Krasna je bila zemlja, odeta v svoje svatovsko oblačilo, obsevana od kraljevega solnca; toda bila je skrivnostno tiha in mirna v svojem veličastvu. Pa Bog je poskrbel tudi za živahnost in veselo petje na zemlji, ustvaril je namreč ribe v vodi in ptice pod nebom. Zdaj se je začelo življenje v neizmernih vodah, v morju, rekah, potokih in studencih. Stotine in stotine vodnih prebivalcev se po bliskovo giblje in suče v vodnih globinah. Ozračje pa je polno krilatih ptičev, ki se živahno spretlavajo in drobe svoje pesmi Stvarniku v čast in človeku v razvedrilo in veselje.

Pa ne samo to, tudi neštete koristi ima človek od teh stvari božjih. Dovolj je, če vam povem, da se celi narodi živijo samo od vodnih živali; vse, kar potrebujejo, dobe od njih in zanje. In kaj vse imamo od perutnine? Tečno hrano in gorko odejo in še mnogo drugega. Nadležni merčesi in gosenci nam bi uničili vse rastlinstvo, ako bi ne bil Bog ustvaril take množice drobnih ptičkov, ki jih leto za letom tako pridno zatirajo.

Pa ne samo vodo in ozračje je Bog oživil z živimi bitji, tudi zemljo je napolnil z živali. Ustvaril je vsakovrstne živali: laznino, živino in zverino, vse po svoji neskončni modrosti človeku v korist. In res, neizmerne so koristi, ki jih ima človek od vsakovrstnih živali: hrana, obleka pomoč pri vsakovrstnih delih. V živalih ima zvestega čuvaja in zanesljivega variha in branitelja, pri živalih ima kratkočasno družbo in nedolžno razveseljevanje.

Postoj, o človek, in ozri se okrog sebe in premisli, kaj in koliko je naredil Stvarnik za tebe, iz ljubezni do tebe in razvnemi v svojem srcu plamen ljubezni in zapoj pesem zahvale svojemu predobremu Očetu, ki je v nebesih!

Ko je bilo že vse ustvarjeno, vse pripravljeno, tedaj je pa Bog ustvaril človeka. „Naredimo človeka po svoji podobi in podobenosti,“ tako je rekel, „in naj gospoduje ribam morja in pticam neba, in zverinam, in vsi zemlji, in vsi laznini, ki se giblje na zemlji.“ (1. Moz. 1. 26.). „Izdelal je Bog človeka iz prsti zemlje in je vdihnil v njegovo obličje duha življenja, in človek je bil živa stvar.“ (1. Moz. 2. 7.) „Reče tudi Gospod Bog: Ni dobro biti človeku samemu, naredimo mu pomočnico, njemu podobno.“ (1. Moz. 2, 18.) „Poslal je torej Gospod Bog Adamu trdno spanje;

ko je bil pa zaspal, vzame eno njegovih reber... In Gospod Bog je iz rebra, katero je bil vzel iz Adama, naredil ženo in jo privedel k Adamu.“ (1. Moz. 2, 21. 22) „Zasadil pa je Gospod Bog raj veselja od začetka, in je postavil vanj človeka, katerega je bil naredil.“ (1. Moz. 2, 8.) Tako opisuje sveto pismo stvarjenje prvega človeka in njegove pomočnice.

Imenitna stvar božja, gospodar vsega stvarstva na zemlji, je človek, zato se troedini Bog takorekoč posvetuje, preden ga ustvari. „Naredimo človeka po svoji podobi in podobnosti,“ tako je rekel in ustvaril je človeka odličnega pred vsemi drugimi stvarmi na zemlji. Kako mu je lepo njegovo telo, ponosna in gospodarska njegova pokončna hoja, kako plemenito njegovo oko in hvaležen pogled proti nebu, k svojemu Stvarniku. V ta krasni umotvor človeškega telesa, katero je izdelal iz prsti, pa je vdihnil Bog duha življenja, svojo božjo podobo, neumrjočo dušo in s tem sklenil in zvezal zemljo z nebesei, združil angelskega duha z zemeljskim bitjem. Kako resnične so torej besede psalmistove: „Ponižal si ga malo pod angele, s slavo in častjo si ga ovenčal, in ga postavil čez dela svojih rok.“ (Ps. 8, 6.)

Gospodarja ga je postavil Bog črez vse stvarstvo, vse služi njemu, vse je njemu v korist. Solnce, luna in zvezde na nebu, rudništvo, rastlinstvo in živalstvo, vse mu služi in streže v njegovih potrebah. Glejmo le živali, kako jim je že prirojen strah pred človekom. Divje zverine ukroti človekov pogled. Iskri konji se pokore mnogo slabejšemu vozniku in celo krdelo močnih volov in krav uboga šibkega pastirčka, cela čreda ovac se da voditi mali deklici. Da, gospodar, od Boga postavljen, je človek na zemlji. Njemu služi morje in drugo vodovje in mu prevaža največje tovore, v njegovi službi je voda in sopara, v njegovi službi skrivnostne moči magnetizma in elektrike. On ponižuje hribe in napolnuje doline in preko strmega skalovja in drznih prepadov izpeljuje gladke in ravne ceste, da celo ozračje hoče obvladati z zrakoplovi in letalnimi napravami. Daljnogledi mu odpirajo pogled v neizmerne daljave in višave in mu služijo, da zasleduje in meri pota solnca, lune in zvezd in določuje njih tek za prihodnost.

Človeku ni dobro samemu biti, zato mu je dal Bog pomočnico, tovarišico. Kaj bi bilo človeku veselje, kaj imetje, kaj vsa vednost, ko bi bil sam. Saj je veselje šele tedaj veselje, ako je moreš komu razodeti, sreča šele tedaj sreča, ako jo moreš s kom

deliti, in znanost in vednost ima šele potem svojo vrednost, ako jo moremo med druge razširiti. In Bog je v svoji dobroti dal človeku človeka, ki isto misli, isto čuti, isto želi, in edino njemu na zemlji je dal dar govora, da more svoje misli, občutke in želje drugim razodevati in zopet drugih misli, občutke in želje umevati in v tem najti toliko srčnega veselja. O, neskončne dobrote, s katerimi predobri Stvarnik obsipaš človeka!

Ako se ozremo kamorkoli, ne najdemo je stvari božje, da bi prejemale toliko dobrot od Stvarnika, ki bi bila obdarovana s toliko prednostmi kot je človek, zato pa bodimo Bogu vedno hvaležni. Svojo hvaležnost skazujmo pa s tem, da bomo Bogu zvesto služili in ga vedno spodobno čistili. Kot od Boga postavljeni gospodarji na zemlji, bodimo res gospodarji nad stvarmi, da jih bomo po božji volji rabili sebi v korist, in srečo, Bogu pa v čast in slavo. Amen.

Ferdinand Gregorec.

Spomin vernih duš.

Verne duše v vicah so v ječi božji.

Molite tudi za nas k Gospodu, našemu Bogu; ker smo grešili zoper Gospoda, svojega Boga, in se njegov srd ni obrnil od nas do tega dneva. Baruh 1, 13.

Nekako pet let po tem, ko je bil kralj Nabuhodonozor razdejal mesto Jeruzalem, in odpeljal Jude v babilonsko sužnost, je popotoval prerok Baruh k svojim vjetim rojakom v Babilon, da bi jih tolažil in utrjeval v edino pravi veri v Boga. V tem času, ko se je mudil v daljni neverski deželi, je sestavil pismo, ki ga je prebral jetnikom v Babilonu, potem ga poslal Judom, ki so še bili ostali v Judovski deželi. V tem pismu so spoznavali jetniki v Babilonu, da so s svojimi grehi zaslužiti kazni sužnosti; v tem pismu je bila tudi molitev za rešitev iz rok sovražnikov. Temu pismu je bilo pridejano tudi nekoliko denarjev za nakup živali, da bi se Bogu darovale za rešitev jetnikov. Med drugim je bilo tako le pisano Judom v Jeruzalem: „Molite tudi za nas h Gospodu, našemu Bogu, ker smo grešili zoper Gospoda, svojega Boga, in se njegov srd ni obrnil od nas do tega dneva.“

Sveta mati katoliška Cerkev, ki nas je na današnji praznik Vseh svetnikov opominjala na nebesa, kjer se njeni izvoljeni otroci veselijo v neizrekljivi nebeški slavi, ona nam kaže na predvečer jutrajšnjega dneva drugo trumo svojih ljubih otrok, ki zdihujejo v hudi ječi vic. Oh, te uboge duše nam ne morejo pisati, tudi ne morejo nam potožiti svoje revščine, tudi ne nas pomoči prositi. Zato nas sveta Cerkev, kakor je nekdanj storil prerok Baruh za vjete svoje rojake v babilonski sužnosti, opominja in prosi v imenu vernih duš v vicah, da bi jim po svoji moči pomagali. Po sv. Cerkvi svoji in naši materi nam duše v vicah milo zdihovaje kličejo: „Molite tudi za nas h Gospodu, našemu Bogu, ker smo grešile zoper Gospoda, svojega Boga, in se njegov srd ni obrnil od nas do tega dneva.“ Bodo li zastonj klicale? Ali bomo svoja ušesa in srca zaprli pred njihovim zdihovanjem? O potem bi morala naša srca biti trša kot kamen in mrzlejša kot led. To ne sme biti, marveč si moramo po svoji moči prizadevati, da jih rešimo iz hude ječe vic. Da si bomo pa za to bolj prizadevali, premišljajmo danes nekoliko žalostni stan ubogih jetnikov v ječi vic, in kako jim moremo pomagati. V ta namen rečem: Uboge duše v vicah so v ječi božji, in sicer:

I. V ječi neskončno svetega in pravičnega Boga, zato morajo veliko trpeti, in

II. so v ječi neskončno dobrotljivega in usmiljenega Boga, zato jim moremo njihovo trpljenje polajšati, ali jih celo iz njega rešiti.

I. 1. Bog je neskončno svet, on ljubi vse dobro in sovraži vse hudo. Bog je tudi neskončno pravičen, on poplačuje vse dobro in kaznuje vse hudo natanko po zasluženju. Ako se torej katera duša loči iz tega sveta sicer brez smrtnega greha, pa še omadežana z odpustljivimi ali majhnimi grehi, ali ki ima še časne kazni trpeti za svoje grehe, take duše Bog ne pahne v pekel, to nasprotuje njegovi neskončni pravičnosti, ki le grešnika s smrtnimi grehi vekomaj v pekel zavrže, pa v nebesa ona tudi ne more priti, ker to nasprotuje njegovi neskončni pravičnosti in svetosti, ki ne pusti priti nič omadeževanega v nebesa. Zato Bog take duše obsodi v vice, kjer morajo tako dolgo ostati, dokler ne poplačajo zadnjega vinarja, to je dokler niso popolnoma čiste vsakega madeža in proste vsake kazni, ker le potem se smejo prikazati pred božjim obličjem in smejo stopiti v vrste nebeških prebivalcev.

2. Vice so pa neka bolečine polna ječa, ako verne duše gledajo na preteklost, sedajnost in prihodnjost.

a) „Grešili smo zoper Gospoda, svojega Boga,“ — tako so morali Judovski jetniki v babilonski sužnosti tožiti svojim rojakom v Jeruzalemu. Stiska sužnosti je težko ležala na njih, ker so si morali očitati, da so to kazen sami zadolžili s svojo nezvestobo do Boga in s svojo nepokorščino do njegovih zapovedi. — Enako težko, ali še vse hujše čutijo duše v vicah, da so z lastnim zadolženjem prišle v strašen ogenj vic. Pred njihovimi očmi stoji ves dolgi čas milosti, katere jim je Bog delil v tem življenju; mislijo na hišo božjo, na cerkev, kjer so bili po namestnikih božjih tolikrat opominjevani k pravi pokori, k prisrčni božji ljubezni, k vestnemu in natančnemu izpolnjevanju dolžnosti njih stanu, k studu vsakega greha, k vajam v lepih krščanskih čednostih; z očmi svoje duše gledajo na krstni kamen, na spovednico, na oltar, na prižnico, na vse kraje in prilžnosti, kjer so se jim delile milosti brez števila in brez mere. In zraven tega vidijo svojo tako pogostno nezvestobo, svoje mnogotere grehe in prelomljenje božjih zapovedi. Zdaj spoznajo, kako lahko bi bili s pomočjo milosti božje dobro delali, se greha varovali, da bi bili odšli ognjeni ječi vic in se v smrtni uri povzdignili pred obličje božje v nebesa. Vsi ti spomini so pač pekoče muke in bolečine za uboge duše v vicah, ker morajo z žalostjo spoznati: „Grešili smo zoper Gospoda, svojega Boga,“ sami smo krivi te hude ječe vic. — Tako dela bolečine dušam v vicah misel na preteklost življenja na tem svetu.

b) „Njegov srd se ni obrnil od nas do tega dneva“; tako so tožili babilonski jetniki pri mislih na mnogoterno trpljenje in bridkosti, katere so jih zadevale vsak dan ter vsako uro v dolgi sužnosti. In vendar je trpljenje, ki ga imajo jetniki ali duše v vicah prestajati, čez vso primero večje in hujše. Le še v enem kraju je hujše in strašnejše trpljenje, kakor v vicah, namreč v peklju, ker bo večno. Sicer nam sv. Cerkev o naravi in velikosti trpljenja v vicah ni nič gotovega določila, tudi nič o tem, s čim se očiščujejo duše v vicah. Le v tem se strinjajo vsi cerkveni učeniki, da je trpljenje duš v vicah neizrekljivo veliko in bolečine polno. „Vsaka kazen ali bolečina tega življenja,“ pravi sv. Hieronim, „se more izreči, ali trpljenje v vicah je neizrekljivo.“ „En trenotek v vicah biti, je večje trpljenje, kot vse trpljenje, ki se more misliti v tem življenju,“ pravi sv. Avguštin. In sv. Janez Krizostom pravi:

„Naštevaj, kar moreš, ogenj, meč, divje zverine in še kaj hujšega, in vendar vse to še senca ni bolečin v primeri z bolečinami duš v vicah.“ Sv. apostol Peter je bil križan z glavo navzdol; tako je visel, dokler ni izdihnil svoje duše. Kolikšna muka! Pa trpljenje duš v vicah je še večje. Sv. Jakobu je bil počasi ud za udom odrezan, da je po devetih dolgih urah le še samo truplo živo ležalo na tleh. Kolikšna muka! Pa trpljenje duš v vicah je še večje. Grozoviti cesar Neron je dal kristjane s smolo namazati, potem jih v svojem vrtu na kole privezati in zažgati. Sv. Lorenc je bil živ pečen. Z nekaterih kristjanov so neverski trinogi kožo s telesa potegnili in so jih žive na goreče oglje, ali na steklene kosce pokladali; drugi so bili razmesarjeni z železnimi grebeni ali s kleščami trgani; drugim so raztopljen svinec vliвали v oči, v ušesa in v usta. Kakšno trpljenje je pač to bilo! Pa trpljenje duš v vicah je še večje, da, skoraj tako veliko, kot v pekl, vendar s tem razločkom, da ni večno, kot v pekl

c) Pa tudi misel na nebesa, njihovo prihodnje prebivališče, je zanje vzrok velikih, silno hudih bolečin. Neki Jud, ki se je bil iz babilonske sužnosti vrnil v obljubljeno deželo, je tožil o trpljenju sužnosti, rekoč: „Ob Babilonskih rekah, ondi smo sedeli ter se jokali, ko smo se Siona spominjali. Na vrbe . . . smo obešali svoje citre (harpe). Ker tam so nas popraševali, kateri so nas vjete peljali, po pesmih, in kateri so nas bili odpeljali, (so rekli): „Pojte nam katero Sionskih pesem.“ „Kako bomo peli Gospodovo pesem v tuji deželi? Ako tebe pozabim, o Jeruzalem, bodi pozabljen (otrpnjena) moja desnica.“ (Ps. 136, 1—5.) Taka bolečina, in le še veliko hujša zavoljo hrepenenja po nebeški domačiji trpinči duše v vicah. Odločeni od vezi telesa in oproščeni vseh zmot tega sveta spoznajo duše v vicah Boga v njegovi neizrekljivi lepoti in ljubeznivosti. O kako se čutijo vlečene k Bogu, za katerega so ustvarjene! O kako srčno rade bi se povzdignile v večni nebeški Sion, da bi vzele v posestvo kraljestvo, katero jim je pripravljeno od začetka sveta! „Pa ne morejo in ne smejo, in ta stan jih napolnjuje s tako hudo bolečino, da bi od nje umrle, ko bi bilo mogoče. Boga ne posesti, brez njega biti, to je največje hudo, najhujša kazen,“ pravi sveti Avguštin.

č) In kako dolgo bo trpelo to trpljenje za vsako posamezno dušo? — Razen Boga tega nobeden ne vé; skoraj gotovo pa veliko dalj časa, kakor si mislijo živi ljudje na tem svetu. Neki

mož, Tritelom po imenu, tako pripoveduje sv. Beda, je dobil od Boga posebno milost, da je neizmerno veliko duš v vicah videl. Ko se je zavzel zavoljo tako neizmerne številu, mu je angel rekel: „Vedi, da največ izmed teh duš, bodo do sodnjega dneva trpele, če ne bodo z molitvijo in z drugimi dobrimi deli vernih kristjanov rešene iz vic.“ Komur se to neverjetno zdi, naj pomisli, da tudi sv. Cerkev dopušča mašne ustanove za mrtve za večne čase, to je do sodnjega dneva; s tem Cerkev nekako spoznava, da so lahko v vicah tudi take duše, katere morajo trpeti do sodnjega dneva.

3. In kdo so te uboge duše v vicah? — Ali so nam popolnoma tuje? Ali so mar duše, ki nam niso posebno pri srcu? Ne to, ampak lahko je, da so naši bližnji sorodniki, naši prijatelji, ki so bili z nami v najbolj tesni zvezi po krvi in ljubezni. Morda so tvoj oče, ki so se toliko zate trudili; morda so tvoja ljuba mati, ki so toliko bolečin zate prestali; morda je ljubi rajni mož, ali tvoja dobra žena, ali tvoj ljubi otrok, tvoj dragi prijatelj, tvoj veliki dobrotnik itd. Vsaka uboga duša v vicah se spominja živih, ki jih je na zemlji zapustila, in kliče z besedami potrpežljivega Joba: „Usmilite se mene, usmilite se mene vsaj vi, prijatelji moji!“ Ali jih bomo pustili zastonj klicati? — Vsaj jim moremo pomagati, njih trpljenje polajšati in celo rešiti iz vic, ker so duše v vicah v ječi usmiljenega Boga.

II. In kako moremo dušam v vicah pomagati? Cerkev nas uči, da z molitvijo, z miloščino, z odpustki in z drugimi dobrimi deli, posebno z daritvijo sv. maše.

a) „Molite tudi za nas k Gospodu, našemu Bogu,“ tako nam kličejo uboge duše iz ječe vic; tako nas prosijo za molitev. To dobro delo ljubezni je Bogu posebno dopadljivo in dušam koristno; kajti sveto pismo pravi: „Sveta in zveličanska je misel, moliti za mrtve, da bodo rešeni svojih grehov.“ Prerok Daniel je molil za svoje ljudstvo, da bi bilo rešeno in sužnosti, in komaj je končal molitev, se mu je prikazal angel Gabriel in mu naznanil, da bo kmalu smelo ljudstvo iti v svojo domačo deželo. Sv. Peter je bil v ječi zaprt, sveta Cerkev pa je zanj molila in kmalu je bil po angelu rešen iz ječe. Ali more torej zastonj biti molitev, katero opravljamo za duše v vicah, katera je božjemu Srcu tolikanj ljuba in draga? Posebno naj vam priporočam molitev svetega rožnega venca za ta mesec, ki je mesec vernih duš v vicah.

b) Dušam v vicah se zdatno pomaga tudi z miloščino. Ulfo, mož sv. Birgite, se ji je prikazal po smrti in jo je prosil, da naj proda srebrne posode in konje, nad katerimi je imel veliko veselja, in naj razdeli med uboge denar za rešenje njegove duše, ker taka miloščina je Bogu dopadljiva. Tako pripoveduje življenje svetnikov. Tudi sveto pismo pravi: „Miloščina očiščuje dušo grehov, in dá milosti najti (pred Bogom) in večno življenje.“ (Tob. 12.) (Odtod je tudi navada kruhe deliti, da bi se molilo za duše v vicah) Če je pa kdo tako reven, da v denarjih ali v premoženju ne more podeliti miloščine, naj daruje dušam v vicah duhovno miloščino: prejemanje sv. zakramentov, sv. križev pot, odpustke itd.

c) Še najbolj pa pomagamo dušam v vicah z daritvijo sv. maše, ako jo damo zanje brati, ali pa ako smo pobožno pri sv. maši. Sv. Gregor papež pripoveduje naslednjo prigodbo, ki se je zgodila malo pred njegovim časom. Neki mož je bil vjet od sovražnikov in kot suženj odpeljan v daljne kraje. Dolgo ni mogla njegova žena nič o njem izvedeti in je že mislila, da je mrtev. Dala je torej vsak teden eno sv. mašo brati za pokoj njegove duše. Jetnik je postal vendar zopet prost, in pridši domov je pripovedoval svoji ženi, kako so se mu vsak teden verige o gotovem času od njega ločile; in v pogovoru z ženo zaradi tega časa se je našlo, da je bil ravno tisti čas verig oproščen, ko se je zanj brala sv. maša. — Če je pa Bog zavoljo sv. maše tistega jetnika rešil časnih ali pozemeljskih verig, koliko bolj smemo pričakovati, da bo rešil zaradi sv. maše prej ali pozneje tudi duše iz vic, katere tako močno ljubi in želi njih rešenje! — Ker pa vsak ne more dati za sv. mašo, in ker jih duhovni ne morejo toliko opraviti, kakor bi nekateri želeli, zato pa posebno priporočam: Hodite pridno, posebno ta mesec, in v zimskem času k sv. maši za duše v vicah. Saj ste slišali danes, kako neizrekljivo je njih trpljenje, ako gledajo duše na svojo preteklost, sedanjost in prihodnost. In saj nam te duše niso tuje, saj nam morajo biti pri srcu, ker so morebiti naši starši, bratje in sestre, dobrotniki in prijatelji. Pomagajmo jim z molitvijo; z miloščino in sv. mašo in z drugimi dobrimi deli, pa ne le samo danes in jutri, ampak vse dni svojega življenja, da zadostujemo zanje božji pravici in jim poprej pomagamo v prelepa nebesa. S tem kažemo ne le ljubezen do duš v vicah, ampak tudi ljubezen do Boga, ki tolikanj želi njih rešenje. S tem si bomo pridobili veliko pri-

jateljev in priprošnjikov pri Bogu, ker rešene duše bodo gotovo za nas prosile ob naši smrtni uri, in bodo pomagale k našemu rešenju, kadar bomo sami kdaj v vicah trpeli. Amen.

† J. Kerčon.

Triindvajseta nedelja po binkoštih. (Zahvalna nedelja.)

1. Zahvala za božje dobrote.

Pojdite s hvaljenjem skozi njegova vrata;
v njegove dvore s pesmimi; slavite ga,
hvalite njega ime; ker prijeten je Gospod;
vekomaj traja njegova milost, in od roda
do roda njega resnica. Ps. 99, 4.

Ko je kralj David, veliki mož po volji božji, premišljeval mnoge dobrote, ki jih je Bog skazal judovskemu ljudstvu, je ljudstvo opominjal: Pojdite s hvaljenjem skozi njegova vrata; v njegove dvore s pesmimi... Tako opominjam tudi jaz danes vas; zakaj Bog nam je skazal velike dobrote to leto.

Začetek letošnje spomladi je bil v resnici lep. Žito je lepo poganjalo, in veselo je drevje cvetelo. Bog je pošiljal o pravem času solnce in dež, in vse rastline so si opomogle, so veselo rastle, in prinesle sad, — in zdaj se od vseh krajev sliši, da je dobra letina. Sv. Cerkev nam ukazuje, da se današnja nedeljo posebej Bogu zahvalimo. Preudarimo zato božje dobrote, da bomo toliko bolj hvaležni obhajali današnja nedeljo.

I. Premislimo prvič, in prav živo si vzemimo k srcu, da nam je Bog dal blagoslov, prav obilen blagoslov. V resnici: božja dobrotnost je bila prav velika do nas.

1. Zopet smo za eno leto našeli. Takrat, ko je Noe po vesoljnem potopu stopil iz ladje, in je Bogu prinesel dar, je Bog poln ljubezni obljubil: „Vse dni zemlje ne bo prejenjala ne setev ne žetev.“ (I. Moz. 8, 22.) O ljubi, dobri Bog! to obljubo si to leto tako veličastno nad nami izpolnil. Spoznajte to, in vzemite si dobro k srcu! Glejte, kaj bi bilo, ko bi mi sejali, pa bi ne želi? Mi pa smo to leto sejali, in — želi, to je blagoslov. Zemlja je dala svoj sad: hribi in doline, grmi in travniki so dali krmo za živino; polje in vrti so dali kruh za ljudi. Kako bi bilo z nami,

ko bi tega ne bilo? Kaj bi bilo, ko bi tudi le eno leto ne bilo nobene žetve na zemlji, ali tudi le v eni deželi ne? Ali kaj bi bilo, ko bi bila našo žetev tudi le za to leto vročina opalila, ali toča pokončala, ali ogenj vpepelil? Z veselim in hvaležnim srcem torej spoznajmo: Mi smo blagoslovljeni; mi smo želi.

2. Da mi smo želi, in sicer za to leto, — za celo to leto. Ta blagoslov, ta obilni blagoslov pa je od tebe, o Bog! Zakaj eno leto potrebuje veliko. Mi smo želi za celo leto: živina in ljudje bodo zadosti imeli, in če to, kar smo pridelali, s krščansko modrostjo obračamo, bo žetev spet prišla, in bo našla še nekoliko stare zaloge. Ali razumete torej, kaj se pravi: Spet smo za eno leto našli? Mi smo želi, t. j. mi smo blagoslovljeni — mi smo želi za eno leto, t. j. mi smo zelo blagoslovljeni. Spoznajte to s hvaležnim srcem, in dajte Bogu čast.

II. Premislimo potem, in prav živo si vzemimo k srcu, da smo mi vsi blagoslovljeni, da je Bog svoje dobre delil nam vsem. Zopet je za eno leto požeto za nas vse, t. j. mi vsi smo bili blagoslovljeni. Četudi morda nekateri pravijo: „Saj nismo vsi želi, ampak želi so pravzaprav le tisti, ki imajo posestvo, ki imajo njive in vrte. Ti naj se veselé, in naj Bogu hvalo dajejo.“ Jaz pa pravim: Ta misel naj nobenega ne odvrta, da bi s srcem ne dajal Bogu hvale! Zakaj četudi niso vsi želi, je bila žetev vendarle za vse, in tako so vsi deležni splošnega blagoslova. Blagoslov enih se dobrotljivo izliva na druge, in torej so vsi blagoslovljeni.

Žetev je bila za vse, — tudi za tiste, ki niso sejali, in niso želi, in niso spravljali v žitnice; žetev je bila za vse, tudi za tiste, ki nimajo svojega posestva, ne vrtov, ne njiv, ne travnikov; žetev je bila za vse, tudi zate, revež, ki še toliko svojega nimaš, kamor bi položil svojo trudno glavo; žetev je bila za vse, tudi za berača.

Dobre letine so deležni vsi, deležen si je tudi ti, revež; zakaj cena žita je odjenjala, in zato boš sebi in svojim otročičem lažje kupil kruha: od dobre letine ima dobiček tudi berač, ker tisti, ki so z božjimi dobrotami napolnjeni, bodo lažje delili miloščino.

Torej, četudi niso vsi želi, je bila žetev vendarle za vse; božji blagoslov se izliva na vse, vsi so blagoslovljeni. To spoznajte, in bodite Bogu hvaležni, hvalite in častite njegovo sveto ime, zakaj njegova dobrotnost nam je pripravila to veselo zahvalno nedeljo.

III. Premislimo poslednjič, in prav živo si k srcu vzemimo, da mi vsi smo bili od Boga blagoslovljeni, da Bog, le Bog je, ki nam je delil tako obilne dobrote.

To moramo spoznati in čutiti, če Bogu, neskončno dobrotljivimu, hočemo iz celega srca prinesiti dar hvaležnosti. Ti dobrotljivi, vsemogočni Bog! nam daješ dobro letino, — in ti nam jo ohraniš, in ne mi. Tega nikar ne pozabimo, da bomo Bogu dali čast.

1. To se ti še sanjati ne sme, da bi ti mislil: Kruh, ki ga jem, je delo mojih rok, je sad moje pridnosti. — Res, da je veliko na naši delavnosti ležeče, zakaj mi ne smemo držati rok križem, ampak si moramo v potu svojega obraza služiti svoj kruh. Njiva kaže, kakšen je nje gospodar. „Šel sem,“ pravi modri Salomon, „mimo njive lenuha, mimo vinograda nespametnega, vse je bilo s koprivami pokrito in s trnjem obrastlo, in ograja je bila razdrta.“ Kdor pridno ne obdeluje polja, tudi nima dobre letine pričakovati. Kjer ni truda, kjer ni pridnosti, tam tudi ni plačila. Toda ves naš trud in vsa naša pridnost je zastonj, če Bog ne da svojega blagoslova. „Ne ta, ki sadi, tudi ne ta, ki priliva, je kaj, ampak Bog je, ki daje rast.“ (I. Kor. 3, 7.) Ali moreš zapovedati oblakom: Naj gre dež! ali solncu: Naj sije solnce! To le Bog more. Njega samega moramo spoznati kot svojega krušnega Očeta, k njemu moramo kakor otroci svoje oči obračati, iz njegove roke prejemati svoj kruh.

2. Z Davidom moramo torej hvaležno spoznati: „Ti, o Bog, pokrivaš nebo z oblaki in daješ zemlji dež; ti namakaš gore od zgoraj; s sadom tvojih del se prenapolnjuje zemlja; daješ travo živini rasti in zelišča ljudem v postrežbo, da pripravljaš kruh iz zemlje, in vino razveseljuje srce človeku.“ (Ps. 102.) Z ginjenim in hvaležnim srcem moramo reči: „Vseh oči, o Gospod, čakajo na tebe, da jim daješ jed o pravem času; ko jim daješ, pobirajo; ko odpiraš svojo roko, se vsi nasičujejo z dobroto.“ Zato, o dobri oče vseh ljudi! se tebi zahvalujejo, in tebe časté tvoji otroci, ki si jih blagoslovil!

IV. Glejte, kako resnično je, da nas je Bog blagoslovil, in sicer blagoslovil pred tisoč drugimi.

To moramo še spoznati in čutiti, da bo naša hvala popolna. Bog nas je blagoslovil pred tisoči, pred milijoni. Zakaj kdo nam je varoval in ohranil žetev? V mnogih krajih je toča pokončala zaželjeno žetev. Še v drugih krajih je ogenj hiše vpepelil. Glejte,

tako je v mnogih deželah in krajih, blizu in daleč, na tisoče naših bratov, ki so se zastonj potili, in danes z žalostjo obhajajo zahvalno nedeljo.

Kdo je bil, ki je nas obvaroval, da se tudi nam zahvalna nedelja ni izpremenila v dan žalosti? Bog je bil, ki je pred tisoč drugimi dobrote nam skazoval. Ali smo mar mi bolji, kakor oni? Kako smo si mi zaslužili, da je večna dobrotnost nam prizanesla in nas varovala, našo žetev nam obvarovala in ohranila?

Ker nas je Bog blagoslovil, blagoslovil pred tisoč drugimi, zato se veselimo in dajajmo hvalo Bogu, kakor nas opominja prerok Jeremija (5, 24): „Bojmo se Gospoda, svojega Boga, ki nam daje zgodnji in pozni dež ob svojem času, in nam vsako leto obvaruje obilno žetev“; hvaležni zdihnimo z Jakopom: „O Gospod, jaz sem preslab in nisem vreden vse usmiljenosti, ki si jo skazal svojemu hlapcu.“

Spoznajmo torej, in živo si vzemimo k srcu: mi smo blagoslovljeni, obilno blagoslovljeni; mi smo vsi blagoslovljeni; mi smo od Boga blagoslovljeni, blagoslovljeni pred tisoč drugimi —, dajajmo Bogu hvalo v dar in plačujmo svoje obljube. „Pojdite s hvaljenjem skozi njega vrata; v njegove dvore s pesmimi; slavite ga, hvalite njega ime, ker prijeten je Gospod; vekomaj traja njegova milost, in od roda do roda njega resnica.“ Amen.

A.

2. Katehetične pridige.

VII. Izvirni greh. Odrešenik obljubljen.

In človek, ko je bil v časti, ni razumeval. Ps, 48, 13.

Vse, kar je Bog ustvaril, je bilo prav dobro. S posebno ljubeznijo se je oziral Bog na Adama in Evo. Bila sta njegova otroka in edinole onadva izmed vseh stvari na zemlji njemu podobna. Njuna duša je bila po svoji duhovni naravi božja podoba, neumrjoča, obdarjena z umom in prosto voljo, nagnjeno k dobremu. Odsevala je pa iz nje tudi nadnaravna božja podoba, ker sta bila pravična, v posvečujoči božji milosti, ljubljena božja otroka, ki sta imela pravico do nebes. Razen teh božjih darov sta bila pa tudi po telesu vsa blažena, neumrjoča, brez vsakega trpljenja, bivajoča v raju veselja. Z ozirom na tolike

dobrote, ki jih je Bog podelil prvim staršem, je mogel pač zahtevati, da naj ga ljubita. Zato ju je postavil na poizkušnjo, da bi bila z vdano pokorščino izkazala svojo ljubezen.

Poglejmo danes to poizkušnjo, njen izid in nasledke!

Sveto pismo pripoveduje, da je Bog ukazal Adamu: „Od vsega drevja v raju jej; od drevesa spoznanja dobrega in hudega pa nikar ne jej! Zakaj, kateri dan koli boš jedel od njega, umreš smrti.“ (1. Moz. 2, 16. 17.) Morda bi se komu ta prepoved zdela premalenkostna, ne jesti od enega drevesa, ko je drugega sadja v obilici. Toda tu se ne gre za drugo, kot za pokorščino, in ta se skoro skaže težje v mali reči, kot v veliki in važni.

V mestu Neapolju je bil svoj čas trgovec, ki je dovršil 48. leto svojega življenja, pa še ni storil niti ene stopinje iz mesta. Mestni poglavar, vojvoda Ossuna, izve slučajno za tega čudaka in mu pošlje pismo, v katerem mu strogo prepove kdaj zapustiti mesto niti peš, niti z vozom, niti na konju. Ako bi to zapoved prelomil, zapade kaznen 10.000 tolarjev. Začetkom se je smejal trgovec tej prepovedi, češ, kaj bo lažje držati kot to, kar celih 48 let ni nikdar storil. Toda vedno in vedno so mu vhajale misli v glavo, zakajle neki mi je vojvoda to prepovedal, in vedno mikavnejše se mu je zdelo iti nekoliko iz mesta. Naposled se ni mogel več zdržati, plačal je 10.000 tolarjev in je šel pogledat iz mesta.

Ravnotako se je godilo tudi Evi. Ogledovala je prepovedano drevo, kar se oglasi hudobni duh, skrit v kači, in reče: „Zakaj vama je Bog zapovedal, da bi ne jedla od vsega drevja v raju?“ (1. Moz. 3, 1.) Eva je pa odgovorila: „Sad dreves, ki so v raju, jeva; sadu drevesa pa, katero je sredi raja, nama je Bog zapovedal ne jesti, in se ga ne dotakniti, da kje ne umrjeva.“ (1. Moz. 3, 3.) Hudobni duh pa reče Evi: „Ne bosta umrla ne; zakaj Bog ve, da, kateri dan koli bosta jedla od njega, se vama bodo vajine oči odprle, in bosta kakor bogova, in spoznala dobro in hudo.“ (1. Moz. 3, 4. 5.) Eva je verjela hudobnemu duhu bolj kot Bogu, je vzela od sadu prepovedanega drevesa in jedla in je dala tudi svojemu možu, ki je tudi jedel. Prvi greh je bil storjen. Pokazali so se pa tudi takoj žalostni nasledki. Bog se je oglasil v raju, poklical Adama na odgovor, ali ni morda jedel od prepovedanega drevesa. Adam se je izgovarjal celo na Boga samega in obenem na ženo, rekoč: „Žena, ki si mi jo dal za tovarišico, mi je dala od drevesa in sem jedel.“ (1. Moz. 3, 12.)

Ko Bog kliče ženo na odgovor, zvrne krivdo na kačo: „Kača me je zapeljala, in sem jedla.“ (1. Moz. 3, 13.)

Taka je bila poizkušnja in žalosten njen izid. Ljudje, ki ničesar ne verujejo, uče vkljub jasni besedi svetega pisma, da sta se Adam in Eva drugače pregrešila. Toda Adam in Eva se drugače nista mogla pregrešiti, ker druge prepovedi ni bilo kot ta, jesti od drevesa sredi raja. Ono, kar menijo nekateri ljudje, jima je pa Bog celo zapovedal z besedami: „Rastita in množita se, in napolnita zemljo!“ (1. Moz. 1, 28.)

Hudi so bili nasledki tega greha. Bog ju je izpodil iz raja in tedaj je nastopilo, kar je napovedal Adamu: „Ker si poslušal glas svoje žene in jedel od drevesa, od katerega sem ti prepovedal jesti: bodi prokleta zemlja v tvojem delu; v trudu se boš od nje živil vse dni svojega življenja. Trnje in osat ti bo rodila, in zelišče polja boš jedel. V potu svojega obraza boš užival kruh, dokler se ne povrneš z zemljo, iz katere si vzet: zakaj prah si in v prah se povrneš. (1. Moz. 3, 17.—19.) Trpljenje z vsakovrstnimi nadlogami in naposled smrt je bila posledica greha na telesu. Njuna duša je pa izgubila nadnaravno podobo božjo, ostala sta le še toliko podobna Bogu kot je zamazan in raztrgan otrok podoben svojemu umitemu in čedno oblečenemu očetu. Kot nepokorna otroka sta izgubila pravico do nebes in zaslužila, da bi ju Bog pahnili v peklensko brezdno med zavržene duhove. Obenem je pa tudi njun um otemnel, da nista Boga in stvarstva več tako spoznala kot prej, in njuna volja se je nagnila k hudemu.

To hudo, kar ju je zadelo radi greha, pa nista občutila le sama, temveč je prešlo na njune otroke in potomce. Vsi morajo trpeti na svetu in naposled umreti. Adam kot oče vsega človeštva je s svojo nepokornostjo zapravljal neprecenljive darove božje zase in za vse otroke svoje. Res je: „Človek, ko je bil v časti, ni razumeval.“ (Ps. 48, 13.) Ko vnmaren gospodar zapravi svojo hišo in posestvo, tedaj ne poženo iz hiše samo njega, temveč tudi ženo njegovo in otroke, in s smrtjo gospodarja, ki se zadolži, dolg ne mine, temveč preide na njegove otroke. Tako se godi tudi nam. Otroci Adamovi smo, pregnani z očetom iz raja, moramo trpeti kot on v pregnanstvu in naposled, kot on, se vrniti v zemljo, iz katere smo vzeti. Neskončni dolg, ki ga je naredil, je po njegovi smrti še ostal in vsak njegov otrok pride obložen z očetovim dolgom na ta svet. To je izvirni greh, ki izvira od Adama in ga podejujejo njegovi otroci od roda do roda.

Ostre so bile besede razžaljenega Boga, ko je napovedoval kazen nepokorni stvari, vendar so pa med njimi tudi besede upanja in tolažbe. Ko napoveduje kaži kazen, reče med drugim: „Sovraštvo bom postavil med teboj in ženo, med tvojim zarodom in njenim zarodom: ona ti bo strla glavo, ti pa boš zalezovala njeno peto. (I. Moz. 3, 15.) Torej bo vendar enkrat konec oblasti hudobnega duha, konec suženjstva človeka. Po ženi je prišel greh na svet, po ženi ima priti odrešenje, po ženi je grešil Adam, po ženi pride Odrešenik, zmagapec pekla.

Čudovita mora biti žena, ki ima satanu glavo streti. Biti mora nad njim, da mu more streti glavo. Vse človeštvo je v oblasti satanovi in se ne more ganiti v njegovih verigah, le ena je prosta teh sramotnih spon, le ena je čista madeža izvirnega greha. Marija Devica je, o kateri govori sv. Duh v visoki pesmi: „Vsa lepa si, prijateljica moja, in madeža ni na tebi.“ (Vis. pes. 4, 7.) In v knjigi pregovorov se bere: „Gospod me je imel v začetku svojih potov, preden je kaj storil od začetka.“ (Preg. 8, 22.) Torej Gospod jo je imel, ne pa satan v svoji oblasti, njo, katero je ob izpolnjenju časov pozdravil veliki angel Gabriel: „Zdrava, milosti polna, Gospod je s teboj, blagoslovljena si med ženami“ (Luk. 1, 28.) Kako bi mogla Marija odgovoriti angelu: „Glej dekla sem Gospodova,“ ako bi bila sužnja satanova, omadeževana z izvirnim grehom.

Kako naj bi se pa tudi spodobilo, da bi Sveti svetih, Sin božji, mogel za svojo mater izbrati njo, ki bi bila kdaj v oblasti hudobnega duha, sv. Duh izvoliti svojo nevesto izmed satanovih hčera? Zato je Bog Marijo Devico, z ozirom na Jezusovo prihodnje zasluženje, takoj v prvem početku obvaroval madeža izvirnega greha.

Toda žena, ki je imela satanu glavo streti, ni prišla takoj po grehu prvih staršev na svet. Celih štiritisoč let je zdihoval človeški rod pod oblastjo hudobnega duha in klical: „Rosite nebesa od zgoraj, in oblaki naj deže Pravičnega; odpri se zemlja in poženi Zveličarja!“ (Iz. 48, 8.) Štiritisoč let je taval človeški rod v strašnih zmotah, pozabil svojega stvarnika, postavil brezumno stvar za svojega boga in jo častil z grehom in hudobijo. Naposled so pa le prišli časi obljube, ko se je prikazala zmagovalna žena, o kateri vprašuje pevec visoke pesmi: „Kdo je tista, ki prihaja kakor vzhajajoča zarja, lepa kakor luna, izbrana kakor solnce strašna, (satanu) kakor urejena vojska.“ (Vis. pes. 6, 9.)

Prišla je na svet Marija Devica, brezmadežna mati Jezusa Kristusa, odrešenika sveta.

Mi smo tako srečni, da je že pred nami prišlo odrešenje, da je že pred nami žena kači glavo strla, da satan nad nami ne gospoduje več. V zakramentu svetega krsta smo bili rešeni oblasti satana, odpuščen nam je bil izvirni greh, postali smo otroci božji, priznala se nam je pravica do nebes. Naša duša je prejela belo oblačilo pravičnosti in nedolžnosti. Kar je prejela Marija ob svojem spočetju, to smo prejeli mi po rojstvu pri sv. krstu. Toda, kakor govori Bog, da bo kača zalezovala peto brezmadežne Device, tako zalezuje hudobni duh tudi nas. „Hudič, vaš zoprnik, hodi okoli kot rjoveč lev, in išče, koga bi požrl,“ piše sv. Peter (1. 5, 8.) Ne hodimo v bližnjo priložnost, ne verjemimo zapeljivcem, kot je verjela naša prva mati Eva, temveč poslušajmo glas svoje druge, boljše matere Marije, ki nam kliče: „Sedaj torej, otroci, poslušajte me: blagor jim, ki se držijo mojih potov! Poslušajte nauk in bodite modri, in nikar ga ne zametujte! Blagor človeku, ki me posluša, in ki čuje pri mojih vratih vsak dan, in name pazi pri podbojih mojih duri. Kdor mene najde, najde življenje in prejme zveličanje od Gospoda.“ (Preg. 8. 32—35.) Amen.

Ferdinand Gregorec.

Štiriindvajseta nedelja po binkoštih.

1. Posvečujoča milost božja.

Nebeško kraljestvo je podobno kvasu, katerega je žena vzela in vmesila . . . da se je vse skvasilo. Mat. 13. 33.

a) Priliki, kateri pripoveduje Zveličar v današnjem evangeliju, se nanašata predvsem na sv. Cerkev ter pomenita njeno vnane razširjanje pa njeno notranje delovanje. Kakor gorčično zrno vzklije ter se razraste v velikansko drevo, tako se je sveta Cerkev iz malega začela ter razširila v košato drevo, pod čegar vejami se zbirajo nebrojni narodi.

Kako pa je do tega prišlo, pojasnjuje druga prilika o kvasu. Kvas namreč prešine vso moko, jo presnuje, izpremeni ter jej podeli pravi okus, tako naj tudi Cerkev, kot nebeški kvas na zemlji, prešine pokvarjeno človeštvo, je spremeni ter njegovemu spoznanju in hotenju odkaže pravo pot. Ako pa hočemo,

da bo človeštvo prevstvarjeno, mora biti prešinjen tudi posamezen ud, človek, oseba.

b) Kakšen pa je ta nebeški kvas, ki se vmesi v človeško srce, ki vanj prinese novo življenje, ki izpreobrne človeško mišljenje, hotenje, želenje in delovanje, da ima nekak nebeški okus za Boga, da so vsa dela Bogu dopadljiva ter zaslužna za nebesa? Ta kvas je posvečujoča milost božja,¹ in tudi njo pomenja druga prilika v današnjem evangeliju. Ta posvečujoča milost izpreminja posameznega, zboljšuje človeštvo; s to neprecenljivo pomočjo šele more sv. Cerkev izvrševati svojo vzvišeno nalogo: da prenavlja obličje zemlji.

Kvas posvečujoče milosti je tisti nadnaravni dar, ki nas stori iz grešnika pravične, otroke božje in dediče nebeškega kraljestva. To čudovito delovanje posvečujoče milosti hočemo danes z božjo pomočjo premišljevati.

Neskončno dobrotljivi Bog vlije pri sv. krstu človeški duši posvečujočo milost, in je pripravljen, ako smo bili tako nesrečni zgubiti jo, zopet jo podeliti v zakramentu sv. pokore. Posvečujoča milost božja nam torej predvsem

1. odvzame ter izbriše vse tudi največje grehe in peklenške kazni, katere smo zanje zaslužili. — Kot pravi kristjan si prepričan, da je duša več vredna nego telo, da je torej tudi nesreča, ki oškoduje dušo, veliko večja, nego ona, ki zadene telo. In glej, s posvečujočo milostjo te dobrotljivost božja ne oprosti samo grešnega bremena, ne samo nevarne bolezni, marveč dušne smrti — torej večne smrti. Kakor veste, ima kristjan dvojno življenje:

Prvo, naravno življenje obstoji v tem, da se umna duša združi s telesom ter ga oživlja, da se tako človek pregiblje, vidi, sliši, misli, hoče, dela... Da smo le za zemljo vstvarjeni, da bi nam bil Bog odmenil le časno srečo, potem bi nam zadoštovalo to naravno življenje. Ali Bog nas je namenil za nebesa, za nadnaravno blaženstvo. Toda tja moremo priti le, če smo sami sveti, če smo Bogu podobni. In tisto blaženstvo si moramo zaslužiti, kar nam je le mogoče z nadnaravnimi dejanji, katera zopet potrebujejo nadnaravnih zmožnosti, nadnaravnega življenja. In tako nadnaravno življenje nam Bog deli

¹ Po dr. Schmittu, II. J., st. 141 nsl.

v posvečujoči milosti. Šele s to smo sveti, Bogu podobni; ž njo dobimo nadnaravne moči za dobra dela, da si tako zaslužimo večno zveličanje.

Posvečujoča milost je torej nadnaravno življenje naše duše, kakor je duša naravno življenje našega telesa. Kakor daje duša telesu njegovo lepoto, in se posebno v človeškem očesu iskri nekaj žarek dušne lepote, tako posvečujoča milost deli človeški duši čudovito, skrivnostipolno krasoto in veličanstvo. Kakor se solnčni žarek v rosi kaplji zrcali ter iz nje osvita ljubeznjive boje, tako odseva s posvečujočo milostjo solnčni žarek iz božjega veličanstva v duši človeški in jej daje tak blesk, da se Bog sam z dopadanjem ozira vanjo ter si v njej postavi svoje prebivališče.

To nadnaravno dušno življenje, posvečujoča milost, se zgubi s smrtnim grehom, in v tem trenutku se zgodi z dušo enako, kakor s telesom, ko se življenje, t. j. duša loči od njega, ko umrje. Seveda ne smete misliti, kakor bi duša z velikim grehom bila uničena, ker ona se ne da pokončati, je neumrjoča. Svoje naravno bitje obdrži, a nadnaravno, nebeško življenje zgubi, umrje, je mrtva pred Bogom in za nebesa. In to je strašno žalosten stan. Kakor truplo (mrtvo) ne more hoditi, gledati, slišati, delati . . . tudi grešnik v smrtnem grehu ne more storiti ničesar, kar bi bilo Bogu dopadljivo in zaslužno za nebesa. Če smrtni grešnik moli, se posti, deli miloščino . . . (ko bi v milosti božji delal, zaslužil bi si stoterno plačilo v nebesih) — tako pa si pridobi kvečjemu časno plačilo, morda milost izpreobrnjenja, a plačila za nebesa si ne zasluži, za nebesa je vse zastonj, kar je storil. Živi zastonj in za njegovo zveličanje je vse, kar dobrega stori, tako brez cene, kakor če pajk napravi mrežo, katero pa dekla v enem hipu uniči s svojo metlo.

Truplo začne v par dneh gniti in je ostudno, tako je tudi duša s smrtnim grehom v očeh božjih ostudna. Kakor se obračamo z gnjusom od razpadajočega trupla, tako tudi Bog studi grešno dušo. In smradljivo truplo se odnese iz družbe človeške ter pokoplje, tako zavrže Bog dušo, ki stopi s smrtnim grehom pred njegov sodnji stol, s srdom od sebe, da se pokoplje v pekel. Tako strašen je stan smrtnega grešnika.

In iz tega groznega stanu oprosti posvečujoča milost božja človeka v enem trenutku. Naj si je kdo živel dolgo v smrtnih grehih, pa se je skesano spovedal, v tistem

trenotku, ko ga je spovednik odvezal, mu podeli usmiljeni Bog posvečujočo milost — vse grešno breme, še tako številno in ostudno, je odvzeto. Spregledane so mu tudi grozne večne kazni, ki jih je zaslužil. Ako bi bil umrl pred eno uro, bi ga bilo požrlo peklenško brezdno, umre zdaj, odpró se mu zlata vrata sv. nebes.

Ako je jetnik, oropan svojega premoženja svoje prostosti in časti, obsojen k smrti, in se v temni ječi trese, da ga bodo vlekli na vislice — pa mu kar na enkrat naznanijo, da je pomiloščen: kako se razveseli zbog tolike sreče! Ali sreča, ki jo grešnik dobi z milostjo božjo, je neizmerno večja, ker oproščen je božje jeze, večne smrti, peklenške ječe.

2. A posvečujoča milost božja nas ne oprosti le smrtnega greha in večne pogube v peklú, temveč podeli tudi naši duši prelepe zaklade: ona nas stori svete in pravične, Bogu podobne ter dopadljive. Ko je trda zima razpregla čez zemljo snežno odejo, je vse pusto in mrzlo. Vse drugače pa je, ko pomlad pride v dežel. Megle zginejo, solnce se ljubko smehlja na modrem nebesu, livade zelené, cvetlice duhté, drevje cveté, ptički žvrgolé; kamor se ozreš, novo življenje in veselje.

Enaka je izpremema v srcu grešnika, katerega opraviči posvečujoča milost božja. Kakor mladoletno solnce vzbudi novo, veselo življenje, tako vžge solnce milosti božje v srcu človekovem novo, nadnaravno, iz nebes prihajajoče ter v nebesa vodéče življenje. Je bila njegova duša prej odmrta za Boga in nebesa, pa zdaj milost privabi v njej zelenje in cvetje svetih misli, položnih čuvstev, blažilnih sklepov in zori zlahtno sadje bogoljubnega življenja. Popred ni imelo nobeno njegovo dejanje cene za nebesa; zdaj so njegova dela zaslužna za večnost in v eni četrtinki si več pridobi za nebesa, kakor prej v tednih, mesecih, letih. Prej je bila njegova duša grda in ostudna pred Bogom, kakor trohneče truplo; zdaj je čista in dična kot cvetlična gredica. In če je bilo srce poprej pusto in mrzlo in nemirno po grizenju vesti — zdaj sije prijazno vanj solnce ljubezni božje ter je napolnjuje z nepopisljivo sladkostjo. Kolikor bolj ta nebeški kvas milosti prešinja tvoje srce, toliko bolj se spreminja tvoje mišljenje, hotenje, delovanje — toliko bolj je božjemu podobno. Ti gledaš potem vse bolj v luči, v kateri to gleda Bog; presojaš vse, kakor presoja Bog; ljubiš, kar ljubi on; sovražiš, kar sovraži on.

Kakor mišljenje tako prešinja Bog s posvečujočo milostjo tudi tvoje delovanje. Enako mladiki, ki se drži vinske trte ter zajema iz nje sok in življenje, da dozori sladek sad, si ti s posvečujočo milostjo skrivnostno združen z nebeško vinsko trto, ki je Kristus sam. On ti vdihne svojega življenja in ti da moči, da obrodiš sad za večnost. Kristjanova dobra dela so pozlačena v zasluženju Jezusovem, so pravzaprav Kristusova dela, torej neprecenljive vrednosti za večnost.

Tako nas dela posvečujoča milost božja vedno bolj svete, pravične, Bogu podobne in dopadljive; in kdor poseda te zaklade, tisti okuša že na tem svetu nebeško mano.

3. A posvečujoča milost božja nas stori tudi otroke božje in slednjič dediče nebeškega kraljestva. — Ko je otrok rojen, stopi v časno življenje. Za to življenje se ima (za Bogom) zahvaliti svojim staršem. Zato se imenuje otrok svojih staršev. Ali takemu otroku manjka še nadnaravnega življenja. To pa prejme v sv. krstu. Tu se prerodi, ker stopi v novo življenje in k naravnemu prejme še nadnaravno življenje, namreč posvečujočo milost. Za to življenje pa se ima zahvaliti Bogu, ki mu ga daruje zbog zasluženja Kristovega ter ga nekako deležnega stori svojega lastnega, božjega življenja. Zato se imenuje človek, ki je v stanu posvečujoče milosti, otrok božji, ker ima od njega to nadnaravno življenje.

To resnico nam potrjuje sv. Janez (I. J. 3. 1.) rekoč: „Glejte, kakšno ljubezen nam je skazal Oče, da se božji otroci imenujemo in smo.“ Le pomislimo nekoliko, kaj hoče to reči!

a) Otroci so navadno svojim staršem podobni. Ko vsled posvečujoče milosti postanemo otroci božji, smo mu s tem podobni. Posvečujoča milost nam vtisne nadnaravno podobo božjo, ki se odsvita v prvotni svetosti in pravičnosti. Kako lepa mora pač biti taka duša, ker je odsev veličastva božjega. Iz kako malo si nekateri kristjani prizadevajo za to nezvenljivo in edinopravo krasoto!

b) Otroci se v nekem pomenu v deležu je službe, stopnje, časti svojih staršev. Otroci beračev je berašk, otroci plemenitašev je plemenitašk, otroci kraljev je kraljevski otroci. Vsled posvečujoče milosti imamo za Očeta Najvišega vseh kraljev, ki vlada nebo in zemljo — torej za nas čast, stopnja, ki daleč prekaša vse posvetne mogočnejše. Otroci Najvišega smo, to bodi za nas največja čast! In kakor bi se kraljevski sin sramoval z

razuzdanim življenjem sramoto delati svojemu kraljevskemu očetu, sramujmo se tudi mi z grdim življenjem onečastiti svojega nebeškega Očeta.

c) Otrok je glavni predmet skrbi in ljubezni svojih staršev. Tako velika je materina ljubezen do otrok, da sv. pismo tej prisposablja ljubezen božjo do nas. Kako se starši trudijo za vzgojo, hrano in obleko svojih otrok; in če kateri zbolijo, kako bedijo, molijo, storiijo vse, da bi ozdravil ljubljene!

Ali menite, da se bo najboljši oče v nebesih v tej ljubezni dal prekositi po zemeljskih starših? Ni li teh ljubezen le slaba iskra one žarne ljubezni božje? Če smo po milosti postali njegovi otroci, smo prepričani, da po očetovski za nas skrbi. S sladko tolažbo nas to lahko navdaja, da njegovo oko vedno počiva nad nami, da smo dragi njegovemu srcu. — In kako miren je otrok, če je pri starših. Vso skrb njim prepusti, in naj je sicer še tako boječ, ko je oče pri njem, se nič ne boji. Kako mirni smo lahko šele mi kristjani, ako se čutimo v stanu milosti božje! Naj se nam pripeti, kar hoče, zavedamo se, da je tako volja našega Očeta in je urejeno v naš blagor.

č) Slednjič prebiva otrok v hiši svojih staršev, ve domače razmere, je pri njih mizi, se vdeležuje vsega, kar imajo, in podeduje njih premoženje. — Enaka sreča doleti nas glede našega Očeta nebeškega. Luč sv. vere nam posveti v čudovite sklepe božje. Vsak dan se lahko prikažemo v njegovi hiši, kjer prebiva sredi med nami, smemo se bližati njegovi mizi, nasitovati in napajati se z Jezusovim mesom in njegovo sv. krvijo. Vdeležujemo se bogastev svojega nebeškega Očeta, zasluženj Kristovih, zakladov sv. katoliške Cerkve.

In ko bode dotekel čas našega zemskega potovanja, bomo potem vsled njegove obljube podedovali nebeško kraljestvo, potem vzklije iz čudezne cvetlice milosti božje tamkaj sladki sad nebeške slave. Vstopiti smemo v očetov dom ter se ondi z vsemi izvoljenimi otroci božjimi vdeleževati njegovega blaženstva na vekomaj.

Kaj vse torej ne stori kvas posvečujoče milosti, katerega Bog po svoji sv. Cerkvi vmesi med človeštvo, vmesi v srcih posameznih kristjanov! Preosnuje in prevstvari jih, ker odvzame greh z njegovimi slabimi nasledki in kaznimi za večnost, prinese seboj v človeška srca rajsko spomlad bogoljubnega živ-

ljenja, ljudi napravi otroke božje, ki imajo pravico dedovati sveta nebesa. Povejte, ali se more misliti kaj veličastnejšega in dražjega, kakor je ta dar usmiljenja božjega, ta cena svete krvi Jezusove?

Zdaj pa se vprašajmo, predragi poslušalci, kako smo čislali v svojem življenju ta neprecenljivi dar posvečujoče milosti? Ali še hraniš ta največji zaklad? Žal! da je marsikateri posvečujočo milost zapravil s smrtnim grehom in zdaj živi kot sovražnik božji. Kdorkoli si že, povej, si li opazoval kdaj nedolžnega otroka, komur čista duša, podoba božja, blesketá z očesa kakor prijazna zvezdica, — povej, kakó ti je bilo pri srcu? Nisi li mislil na one blage dneve, ko si bil še bogoljuben otrok in tako srečen? Ali si tudi grešnikovo srce ne šepeta, kar je svoj čas zapel mogočen vladar: O srečen, o srečen — ko otrok bi še bil! In ti nisi več otrok božji, nego tovariš satanov! — Boš li mar to ostal? — Ne! — Torej grešniki poslušajte, kar vam kliče apostol Pavel (1. Kor. 5. 7.) „Bratje postrgajte stari kvas, da bodele novo testo!“ — Vi predragi, ki ste v stanu posvečujoče milosti, zdihnite z apostolom (1. Kor. 15. 10.): „Po milosti božji sem, to kar sem, in milost njegova v meni ni bila prazna.“ Varujte jo kot punčico svojega očesa, pomnožite jo, ker ona je talent, katerega vam je Bog izročil, da mu ga vrnete z bogatimi obrestmi. — Potem, ako se ravnete, kakor ste zdaj čuli, se bo izpolnila želja in obljuba apostola nad vami: „Milost našega Gospoda Jezusa Kristusa naj je z vami vsemi!“ Amen.

Ant. Žlogar.

2. Katehetične pridige.

VIII. Naš Odrešenik Jezus Kristus.

Ta je moj ljubi Sin, nad katerim imam
dopadenje. Mat. 3, 17.

S prvim grehom v raju sta Adam in Eva storila Bogu neskončno razžaljenje. Uboga stvar, ki jo je Stvarnik vzdignil iz prahu zemlje, se drzne dvigniti zoper njega, vnemar pustiti njegovo prepoved. Zapeljivcu, s katerim sta govorila prvikrat, bolj verjeti, kot Bogu, katerega sta dobro poznala kot svojega najboljšega očeta, ali si morete misliti večje zaničevanje, ki je

more kazati stvar svojemu Stvarniku? Neskončno sta žalila Boga, toda neskončnega, niti dostojnega zadoščenja pa ni mogel dati človek Bogu. — V oblast hudobnega duha je prišel človeški rod po grehu prvih staršev, pa preslaboten je bil sam od sebe, rešiti se iz spon satanovega suženjstva. Treba je bilo od drugod rešitelja, ki naj bi oprostil človeka oblasti hudobnega duha, dal zadostno zadoščenje Bogu za storjeno razžaljenje in naredil iz otrok jeze, otroke božje. On, ki je za večno zavrgel hudobne angele, se je človeka usmilil in mu poslal rešitelja, svojega edino-rojenega Sina Jezusa Kristusa, kateremu naj bo posvečeno naše današnje premišljevanje!

Štiritisoč let po grehu prvih staršev je preteklo, in potem je prišel na svet Odrešenik, rojen iz Marije Device v hlevcu pri mestu Betlehem. Angelski glasovi nad hlevcem:

„Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji!“ (Luk. 2, 14.) so oznanjevali njegovo nalogo na zemlji, namreč dati Bogu zadoščenje za žaljeno čast in pridobiti mir človeštvu pred hudobnim duhom.

Tudi ime, ki mu je bilo dano po angelovem naročilu, ime Jezus pomeni Odrešenika. „On bo namreč odrešil svoje ljudstvo njih grehov,“ (Mat. 1. 21.) pristavil je angel Jožefu.

Da bi bili pa ljudje odrešenika tudi pričakovali in, ko pride spoznali, sprejeli, poslušali in ubogali, zato ga je Bog napovedoval že stoletja po prerokih. Natančno je bil označen čas njegovega prihoda, Betlehem določen za kraj njegovega rojstva, Devica iz kraljevega rodu Davidovega je bila napovedana kot njegova mati. Natančno je bilo že davno prej opisano njegovo učenje in delovanje, njegovi čudeži in prerokbe, njegovo trpljenje in njegova smrt na križu med razbojniki, njegov pokop in častito vstajenje od mrtvih. In glejte vse to, kar je bilo pisano o njem, se je do pičice zgodilo nad Jezusom Kristusom, sinom Marije Device. To je prvo znamenje, da je Jezus Kristus resnično obljubljeni odrešenik.

Da bi pa mogel Jezus Kristus odrešiti človeški rod oblasti hudobnega duha, in dati Bogu dostojno zadoščenje, zato je pa treba, da je več kot človek, kajti le enak enakemu more dati popolno zadoščenje, zato je bilo treba, da je bil Jezus pravi Bog. Poglejmo, ima-li Jezus znamenja božanstva?

Da je Jezus pravi Bog, nam dokazujejo:

1. Njegovi čudeži. Čudeži so namreč taka dela, ki jih ne more drug storiti kot sam Bog. Ako kdo dela čudeže, je to znamenje, da je Bog. Sicer so tudi preroki stari zaveze in apostoli in svetniki delali čudeže, toda oni so jih delali v imenu božjem, Jezus jih je pa delal iz svoje lastne moči. Hromemu revežu pri templjevih vratih je dejal Peter: „V imenu Jezusa Kristusa nazareškega vstani in hodi!“ (Dej. ap. 3, 6.) Jezus pa pravi naravnost mrtvi Jajrovi hčerki: „Deklica, vstani!“ (Luk. 8, 54.) mladeniču v Najmu: „Mladenič, rečem ti, vstani!“ (Luk. 7, 14.) Lazarju, ki je bil že štiri dni v grobu: „Lazar, pridi vun!“ (Jan. 11, 43.)

Evangelisti nam naštevajo mnoge in vsakovrstne čudeže, ki jih je delal Odrešenik nad živimi in neživimi stvarmi, pokazal je tudi oblast nad hudobnimi duhovi in se skazal s tem neomejenega, vsemogočnega gospodarja vsega stvarstva.

2. Jezus je dokazal, da je pravi Bog s svojo vsevednostjo in prerokovanjem. Samarijanki pri Jakobovem vodnjaku je razodel vse njeno življenje. Kolikokrat je rekel farizejem: Kaj mislite hudo v svojih srcih? Naznanil je učencem, da je Lazar umrl. Vedel in povedal je tudi že naprej, da ga bo Juda izdal in Peter zatajil, da bodo apostoli ob njegovem trpljenju bežali in ga zapustili. Napovedal je svoje trpljenje, smrt in vstajenje od mrtvih. Prerokoval je, da bodo apostole preganjali, da bo Jeruzalem razdejan in Judje razkropljeni po vsem svetu. Vse to se je natanko izpolnilo. Kdo more to vse naprej vedeti, ako ni vsevedni Bog?

3. Dokaz, da je Jezus Bog, je pa tudi njegovo sveto, res božje življenje. Nekoč je stal pred svojimi smrtnimi sovražniki in jim govoril ostre besede, ki so jih morale hudo razkačiti, vendar pa si ni upal nihče odgovoriti, ko jih vpraša: „Kdo izmed vas me bo greha prepričal?“ (Jan. 8, 46.) Smrtni sovražniki njegovi mu niso mogli najmanjše stvari očitati. Ko so ga Judje pripeljali pred Pilata in ga dolžili vsakovrstnih hudobij, tedaj ga je Pilat izpraševal skrbno in natančno, pa ni mogel najti nikake krivice nad njim. Celó nevernik je moral pripoznati njegovo nedolžnost in reči: „Jaz sem nedolžen nad krvijo tega pravičnega.“ (Mat. 27, 24.) — Poglejmo še eno pričevanje za njegovo nedolžnost. — Ko je Jezus trpel smrtno obsodbo na sramotnem križu, ko ga je sramotilo njegovo lastno ljudstvo,

tedaj se oglasi na njegovi desnici zagovornik njegove nedolžnosti izmed vrste najslabših ljudi, izmed razbojnikov, in pravi svojemu nesrečnemu tovarišu na levici: „Se tudi ti ne bojiš Boga, ker si v istem obsojenju. In midva sicer po pravici, po zasluženju svojih del, prejemava, ta pa ni nič hudega storil.“ (Luk. 23, 40. 41.)

Imel in kazal je pa res Jezus vse božanske čednosti. Bil je dobrotljiv in usmiljen. Hodil je od kraja do kraja po domači deželi in povsod je dobrote delil. Lačne je nasičeval, bolnike ozdravljaj, žalostne tolažil, drage mrtve jim obujal, grehe odpuščal, učil res božje nauke in dajal najlepše zgleda. „On je vse prav naredil“ in „nič hudega storil.“

Že iz navedenega spoznamo lahko, da je Jezus pravi Bog. To je pa tudi nebeški Oče sam razodel. Angel Gabriel je rekel Mariji: „Sveti Duh bo prišel v te, in moč Najvišjega te bo obsenčila, in zato bo Sveto, ki bo rojeno iz tebe, imenovano Sin božji.“ (Luk. 1, 35.) Mnogokrat se je Jezus tudi samega sebe imenoval Sina božjega. Posebno važno pa je njegovo pričevanje o samem sebi pred sodnim zborom, ko se je odločevalo za njegovo življenje in smrt. Ko mu je veliki duhovnik rekel: „Zarotim te pri živem Bogu, da nam poveš, ali si ti Kristus, Sin božji?“ (Mat. 26, 63.) — mu reče Jezus: „Ti si rekel, da, jaz sem.“ Vedel je, da ga čaka smrt za ta odgovor, pa ga je le izgovoril, ker je prišel na svet, da „priča resnici“.

Posebno slovesno je Jezusa nebeški Oče proglasil za svojega Sina pri krstu v jordanški reki. Ko ga je Janez Krstnik krstil, tedaj se oglasi Bog Oče: „Ta je moj ljubi Sin, nad katerim imam dopadenje.“ (Mat. 3, 17.) Ravnotako je pričeval o njem Bog Oče, ko se je Jezus izpremenil na gori Tabor, rekoč: „Ta je moj ljubi Sin, nad katerim imam dopadenje, njega poslušajte!“ (Mat. 17, 5.)

Istotako so tudi apostoli imeli Jezusa in spoznali ga za pravega Boga. Nekoč vpraša Jezus apostole: „Vi pa, kdo pravite, da sem?“ In Peter v imenu vseh odgovori: „Ti si Kristus, Sin živega Boga.“ (Mat. 16, 16.) Ko ga ugleda po vstajenju apostol Tomaž, zakliče: „Moj Gospod in moj Bog!“ (Jan. 20, 29.)

Bog je moral biti naš Zveličar, da je mogel dati Bogu dostojno zadoščenje, moral je pa biti tudi človek, da je bilo to zadoščenje človeško zadoščenje, zadoščenje človeškega rodu. Zato je bil Gospod Jezus tudi pravi človek, s človeško dušo in človeškim telesom, nam enak v vseh rečeh, razen greha. (Hebr. 4, 15.)

On sam se prav pogosto imenuje sina človekovega, on je in pije, je truden in spi, je lačen in žejen, on trpi in umrje kot vsak izmed človeških otrok. Njegova duša ima sočutje nad lačno množico, joka nad nespokornim Jeruzalemom, njegova duša je na Oljiski gori „žalostna do smrti“.

Vendar pa kot človek ni mogel priti na svet, kot pridejo drugi Adamovi otroci, ker sicer bi imel izvirni greh, bi bil v oblasti hudobnega duha in ne mogel bi biti naš Odrešenik. Zato je Bog dušo in telo častite Device Marije, da bi vredno bivališče njegovega Sina biti zaslužila, s pomočjo Sv. Duha pripravil. Obvaroval jo je izvirnega greha, izbral za nevesto Sv. Duha, s katerega močjo se je v njenem deviškem telesu spočelo Sveto, ki je imenovano Sin božji.

Razvideli smo, da je Jezus naš Odrešenik tudi Kristus, po hebrejsko Mesija in po naše Maziljenec, da, On je maziljen od Očeta po Sv. Duhu za našega učenika in preroka, maziljen za našega velikega duhovnika, maziljen za našega kralja in gospodovalca, zato naj mu bo čast in hvala po vsem zemeljskem krogu! Slava in češčenje pa tudi njegovi Materi, devici Mariji. Po trikrat na dan se glase nebeški glasovi posvečenih zvonov po vesoljni zemlji Mariji v čast in slavo, kar nam tako ljubko opeva premila pesem naša:

Ko v jasnem pasu primiglja,
nam zvezdica daničica,
se milo sliši že zvonjenje
Mariji v čast in počesčenje,
in z zlato zarjo vse časti:
Češčena si Marija ti!

Počastimo, otroci Marijini, vselej ob tem zvonjenju, našo ljubo Mater in zahvaljujmo Jezusa za veliko milost včlovečenja in odrešenja. Gotovo nam bo ta pobožnost donesla blagoslov v življenju, ob smrti in v večnosti.

Na Španskem so imeli prelepo navado ob Marijinem zvonjenju takoj prenehati z vsakim delom in moliti angelsko češčenje. Nekoč se je pa ljudstvo uprlo zoper svojega vladarja in je z orožjem naskočilo kraljevo palačo. Bilo je zvečer. Ravno so sekali vrata, kar zapoje zvon in vabi k Marijinemu češčenju. Poveljnik takoj odloži orožje in za njim drugi in molijo, potem pa začno zopet svoje delo. Seveda so bili premagani, sojeni in obsojeni. Poveljnik je imel dobro ženo, ki je prosila nekega duhovnika, naj prosi zanj milosti pri kralju. Bil je pomiloščen,

toda preden je došlo pomiloščenje, je stal že na morišču; že so mu zavezali oči in šest vojakov je pomerilo nanj. Toda čujte: ljubeznivo zadoni glas zvona vabeč k molitvi angelskega češčenja. Vojaki odložo takoj puške in molijo. Preden pa končajo molitev, že prijaha kraljevi poslanec z radostnim poročilom pomiloščenja.

Marija ga je rešila prezgodnje telesne smrti in tudi nas, ako jo bomo zvesto častili, ne bo obvarovala samo časne, temveč tudi večne smrti. Amen.

Ferdinand Gregorec.

Zadnja nedelja po binkoštih.

1. Sv. križ.

Takrat se bo prikazalo znamenje Sinu
človekovega na nebu. Mat. 24, 30.

V nekem večjem mestu Francoske je bila zbrana družba mladih ljudi, ki so živeli prav po načelih sedanjega brezvernega časa. Ko so že precej pili, so začeli govoriti, kakor je že pri takih ljudeh navada, o verskih rečeh, seveda le raditega, da so se norčevali. Prav posebno so zabavljali čez spoved, tisto božjo napravo, ki nam najbolj spričuje božje usmiljenje in nam je najbolj potrebna. „Veste kaj,“ pravi eden, „to bi bilo smešno, ko bi šli mi za norčijo k spovedi.“ Drugi pravijo, da bi bila malo predrzna šala. „To je prav lahko,“ pravi prvi, „jaz bom to naredil; če hočete, stavite z menoj toliko in toliko pijače. Ko pridemo zopet skupaj, vam bom jaz poročal.“ Naredili so stavo.

Drugi dan zvečer, bila je ravno sobota, gre predrznež res v cerkev, stopi k prvi spovednici in čaka precej časa nevoljen, da pride na vrsto. Poklekne in se začne spovedovati: „Duhovni gospod, jaz nisem prišel, da bi se zares spovedal, ampak samo raditega, da bi stavo dobil. Zato se spovem, da sem storil ta in ta greh, pa mi ni nič mar; tudi ta greh sem storil, pa mi ni nič mar in tako našteva še mnogo grehov, in vselej zaničljivo pristavi, pa mi ni nič mar. Ko konča, spovednik prav mirno takole govori: „Prijatelj, vi ste svoje storili, da bi stavo dobili in ste se grehov spovedali. Jaz moram pa tudi svojo dolžnost storiti in vam pokoro naložiti. Izgovorite tedaj tri dni vsak dan zjutraj, opoldne in zvečer tele besede: Pride smrt, pa mi ni nič mar; — pride sodba, pa mi ni nič mar; — pride večnost, pekel, pa mi ni nič mar. In tako ga je odpustil.

Mladenič prav zadovoljen drugi večer pripoveduje svojim tovarišem, kako je srečno opravil in zahteva, da mu morajo plačati stavo. Ti pa so se ustavljali in dejali, da mora prej še opraviti naloženo pokoro, ker ta spada tudi k spovedi. On odgovori: „Če drugega ni, naj bo, dam vam besedo, da bom tudi to opravil, potem bo stava dobljena. Res začne tiste besede izgo-

varjati, v začetku prav hitro, brez pomisleka, a čedalje bolj so ga tiste resne besede težile in vznemirjale in slednjič jih ni mogel več iz ust spraviti. Božje usmiljenje se jih je poslužilo, da ga je rešilo s pota pogubljenja. Začel je resno misliti na smrt, večnost in na nevarni stan svoje duše. Še nekaj dni, in milost božja je popolnoma zmagała. Šel je k spovedi, ne več za šalo, ampak, da se je resnično z Bogom spravil in začel novo, boljše življenje.

Predragi! Tudi današnji evangelij nam pove resne, pretresljive besede o sodnjem dnevu, katere bi morali večkrat, da, vsak dan v spomin poklicati in premišljevati: „Videli bodo Sinu človekovega priti v oblakih neba z veliko močjo in veličastvom. Godila se bodo znamenja na solncu in luni in zvezdah, in moči nebeške se bodo gibale. In pokazalo se bo znamenje Sinu človekovega na nebu.“ Katero je to znamenje? Sveti križ, na katerem je Sin božji umrl za grehe sveta; sv. križ, ki je kras sv. Cerkve, se bo prikazal sodnji dan na nebu. Premišljajmo torej danes:

1. Križ na Kalvariji, 2. v Cerkvi, 3. sodnji dan.

1. Križ na Kalvariji — znamenje ljubezni.

Pred 1876. l. se je godila najžalostnejša, najpomembnejša dogodba, kar se jih je godilo na zemlji, na gori Kalvariji. Bilo je veliki petek ravno opoldne. Velikanska množica ljudi stoji na gori in okoli nje in gleda na vrh Kalvarije. Kar se počasi dviga kvišku velik križ in se postavi pokoncu v pripravljeno jamo. Na križu visi nekdo za roke in noge pribit, ves s krvjo oblit; na glavi ima nasajeno trnjevo krono, v prebodenih rokah in nogah tiče dolgi, debeli žebli in izpod vsakega žeblja, izpod vsakega trnja lije kakor v potokih rdeča kri doli na zemljo. Vi veste, kdo je to: naš ljubeznjivi Zveličar Jezus Kristus, Sin božji. Zdaj daruje krvavo daritev nove zaveze za naše odrešenje, in to je prvo povzdigovanje njegovega sv. Rešnjega telesa, njegove svete Rešnje krvi. Njegove s krvjo zalite oči gledajo doli na zemljo, gledajo vso množico, ki je zbrana na gori pri tej krvavi daritvi, gledajo naprej po celi zemlji od solnčnega vzhoda do zahoda, v vsa stoletja do konca sveta in vidijo vse ljudi, vse Adamove otroke. Oči njegove se ozrejo v nebesa, kjer kraljuje neskončno sveti, pravični Oče nebeški, in njegova usta govorijo besede ljubezni: Oče nebeški, sprejmi to mojo krvavo daritev v zadostovanje za vse grehe, s katerimi te žalijo moji bratje, človeški

otroci, odpusti jim zavoljo mojega trpljenja vse grehe, da morejo zopet tvoji ljubi otroci postati in k tebi priti v tvoje kraljestvo.

Kaj pa dela množica, ki je pričujoča pri tej najsvetejši daritvi? Pod križem stoji njegova najsvetejša mati Marija, od nepopisljive dušne bolečine ji trepeče vsaka žilica, od same žalosti bi umrla, ko bi jo ne podpirala božja vsemogočnost; a tudi njeno srce govori besedo ljubezni: Oče nebeški, sprejmi daritev mojega Sina, tudi jaz ti ga darujem v krvavo smrt za grehe ljudi, naj bodo ljudje srečni, če tudi jaz žalosti mrjem. — Sveti Janez, učenec ljubezni, žalosti vije roke in zdihuje: O moj Bog! Kako je mogoče, da se to godi? — In sv. Magdalena ne more več stati, v neizmerni žalosti zgrudena pod križem joka. In ljudje tam okoli križa? Eni mrzlo, malomarno gledajo, nič se jim ne smili trpeči Zveličar. Drugi, katerih sovraštvo še zdaj ni nasičeno, veliki duhovni, pismarji in starejšine se mu satansko smejaajo in kličejo: „Ako je izraelski kralj, naj stopi zdaj s križa, saj je rekel: Sin božji sem.“ In množica za njimi vpije kakor obsedena: „Aha, kako tempelj božji podiraš, pomagaj sam sebi.“ Vsi, vsi ljudje, veliki duhovni, pismarji, vojaki in razbojniki ga preklinjajo.

Jezus pa še enkrat izdihne milo prošnjo: „Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo.“ Zakliče: Dopolnjeno je! Oče v tvoje roke ... in glavo nagne in dušo izdihne. Zdaj solnce otemni, zemlja se ziblje in trese, skale pokajo, grobovi se odpirajo, vse ljudstvo skesano trka na prsi, zakaj to je veliko povzdigovanje, zdaj je velika krvava daritev končana, — zemlja je odrešena, nebesa so odprta. Glejte, tako je križ na Kalvariji znamenje ljubezni, znamenje neskončne božje ljubezni. Kristus nas je ljubil do smrti, do smrti na križu.

2. Križ v cerkvi — znamenje časti.

Jezus Kristus je nekdaj govoril: „Kadar bom z zemlje povzdignjen (na križ), bom vse k sebi vlekel.“ To se je res izpolnilo in se še zdaj izpolnjuje. Pred Kristusom je bil križ znamenje največje sramote. Odkar je pa Kristus na križu umrl, je križ posvetil, da je postal znamenje največje časti. Že prvi učenci Jezusovi so pravi križ, na katerem je njih Gospod in Učenik trpel, imeli v največji časti in ga skrbno shranili, da ni prišel v roke Judom in nevernikom. Od tega križa velik kos se še zdaj hrani v Rimu v cerkvi sv. Petra, kos najdražje svetinje, katero ima sv. katoliška Cerkev, in tisoče in tisoče malih koščkov tega križa se hrani v časti v raznih cerkvah po vsej zemlji. Pa ne samo

križ Kristusov se časti v sv. Cerkvi, ampak tudi znamenje in podoba sv. križa. Že prvi kristjani, kakor pripoveduje Tertulijan, so se začeli znamenovati z znamenjem sv. križa vsak dan, vsako jutro, vsak večer, kadar so od doma šli, ali domov prišli, pri vsaki molitvi. In dandanes je milijone vernih kristjanov, ki se vsak dan večkrat pokrižajo, tako da smemo reči, da je znamenje sv. križa častno znamenje katoliškega kristjana, s katerim spoznava svojo vero v Jezusa, pravega Boga in našega Odrešenika; da smemo reči: kdor se sramuje pokrižati se, ni katoliški kristjan in je vero zatajil.

Podobe sv. križa, narejene iz lesa, kamenja, srebra ali zlata vidimo povsod, kjer bivajo katoliški kristjani, v vsaki cerkvi in kapelici, v vsaki krščanski hiši, ob potih in v znamenjih. Zlate ali srebrne križe nosijo na prsih kralji in cesarji, hrabri vojščaki, možje, ki so si za domovino ali človeštvo pridobili velike zasluge. V največji časti pa je podoba sv. križa v katoliških cerkvah. Že od daleč se blišči križ na visokem zvoniku in v cerkvi sami je križ na vsakem altarju. Zakaj vsak altar, kjer se obhaja sv. maša, je kakor gora Kalvarija, ker se na njem opravlja ravno tista sv. daritev, ki se je obhajala na Kalvariji. O, da bi le oni, ki so v cerkvi pri sv. maši, bili pričujoči s takimi občutki, kakor bi bili na Kalvariji, ko se je Jezus v vidni človeški podobi krvavo daroval nebeškemu Očetu.

3. Križ na sodnji dan — znamenje pravice.

Prvikrat se je prikazal križ na zemlji na gori Kalvariji kot znamenje ljubezni Jezusove, ki je umrl za nas, da bi mi večno živeli. Zadnjikrat se bo na zemlji prikazal križ Jezusa Kristusa na sodnji dan, pa takrat ne bo več znamenje ljubezni in usmiljenja, ampak znamenje neskončne pravice. Jezus prerokuje: Takrat se bo prikazalo znamenje Sinu človekovega na nebu, in tedaj se bodo jokali vsi rodovi na zemlji. Vsi ljudje se bodo jokali, pravični in grešniki. Pravični se bodo jokali, ker se bodo pri pogledu križa živo spominjali vseh bolečin, katere je Jezus trpel, njegove krvave smrti na križu, njegove neskončne ljubezni, ki nas je ljubil do smrti na križu. Jokali se bodo še bolj vsi zavrženi od samega strahu pred sodbo božjo. Jokali se bodo neverniki, ki so Jezusa križanega zavrgli, jokali Judje, ki niso hoteli sprejeti nauka Jezusa križanega. Jokali se bodo vsi grešniki, ki so s svojimi grehi Jezusa križali, ker bodo videli, da je zanje zastonj prelita vsa kri Jezusova, da je zanje zastonj umiral na

križu. Oh, to bo jok, ko se bo vsa zemlja jokala, da bo ta jok iz zemlje gori v nebesa odmeval. Ali ta jok bo zdaj zastonj, grešnikom ne bo izprosil več usmiljenja, zdaj je le čas pravične sodbe božje. Jezus križan bo postavil svoj sodnji stol pod znamenjem sv. križa in vsi se bomo prikazali pred sodnjim stolom Kristusovim, da bo slehrni prejel v svojem telesu, karkoli je storil, dobro ali hudo.

Oh, ljubimo zdaj križanega Zveličarja, ljubimo križ, ki ga nam pošilja zdaj v življenju in na sodnji dan nam ne bo strašen, ampak nam bo ključ, ki nam bo odprl nebeška vrata.

O sveti križ, življenja luč,
o sveti križ, nebeški ključ,
ponižno te častimo,
zvestobo obljubimo. Amen.

L. Škufca.

2. Katehetične pridige.

IX. Delo Odrešenikovo.

Glejte, Jagnje božje, ki odjemlje grehe
sveta. Jan. 1, 29.

„Glejte Jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta.“ (Jan. 1, 29.) S temi besedami je sv. Janez Krstnik pokazal množicam Jezusa, ko je prišel k reki Jordan. S temi besedami je pa tudi kratko sicer, toda natančno zaznamoval Jezusovo službo na zemlji. Janez Krstnik se je ob teh svojih besedah spominjal predpodobe Odrešenikove — onega brezmadežnega jagnjeta, s čegar krvjo je bilo izraelsko ljudstvo rešeno smrti po meču angela pokončevalca in iz sužnosti egiptovskih faraonov. V Jezusu je videl pravo jagnje, ki bo s svojo krvjo rešilo človeški rod jeze božje in sužnosti hudobnega duha.

Način, kako je naš Zveličar dopolnil to svoje opravilo, bodi predmet našega današnjega preiščevanja.

Najprej je bilo treba, da so ljudje Jezusa spoznali kot Odrešenika, zato je Bog obudil sv. Janeza Krstnika, da naj bi ljudi nanj pripravil. O njem je pisano: „Glej, jaz pošljem svojega angela pred tvojim obličjem, ki bo pred teboj tvoj pot pripravljal.“ (Mat. 11, 10). In Janez je pripravljal pot Gospodu: govoril je o njem, ki pride za njim, ki je bil pred njim, ki stoji med njimi,

pa ga ne poznajo, kateremu ni vreden odvezati jermenov od čevljev, pokazal ga jim je in povedal, da je on Jagnje božje. Poslal je tudi svoje učence k njemu, da so ga videli in slišali iz njegovih ust, da je on obljubljeni Odrešenik. Ko pa je Jezus očitno nastopil, se je tudi sam imenoval Odrešenika človeškega rodu. Govoril je Nikodemu: „Kakor je Mozes povišal kačo v puščavi, tako mora biti povišan Sin človekov, da kdorkoli vanj veruje, se ne pogubi, temveč ima večno življenje.“ (Jan. 3, 14, 15.) Množicam govori: „Jaz sem dobri pastir. Dobri pastir da svoje življenje za svoje ovce.“ (Jan. 10, 11.) Apostolom pravi: „Sin človekov ni prišel, da bi se mu streglo, temveč, da bi stregel in dal svoje življenje v odrešenje njih veliko.“ (Mat. 20, 28.) Farizejem odgovarja na njih nevoljo, da z grešniki občuje: „Sin človekov je prišel iskat in zveličat, kar je bilo izgubljenega.“ (Luk. 19, 10.) „Ni treba zdravnika zdravim, ampak bolnim.“ (Mat. 9, 12.) Tik pred svojim trpljenjem, pri zadnji večerji daje svojim apostolom svoje Telo in Kri z besedami: „To je moje telo, ki bo za vas dano.“ (Luk. 22, 19.) „To je moja kri nove zaveze, katera bo za vas (Luk. 22, 20) in za njih veliko prelita v odpuščenje grehov.“ (Mat. 26, 28.)

Preden pa je s svojo smrtjo zadostil Bogu Očetu za greh prvih staršev in za grehe vseh ljudi, je pa odstranil nekatere nasledke izvirnega greha. Vse človeštvo, tudi izvoljeno ljudstvo ni izvzeto, je vsled otemnenja uma zabredlo v neštevilne zmote, zato je bilo treba najprej ljudi podučiti o resnici. Tri leta je učil z zgledom in z živo besedo resnice, ki jih moramo verovati, in čednosti, ki si jih moramo pridobivati. Kolikokrat je govoril svojim poslušavcem o svojem nebeškem Očetu, o njegovi ljubezni, o njegovi prizanesljivosti in usmiljenosti do človeških otrok. Vedel je namreč in sam govoril svojemu očetu: „To pa je večno življenje, da spoznajo tebe, samega pravega Boga, in Jezusa Kristusa, katerega si poslal.“ (Jan. 17, 3.) — Naznanil nam je našo nalogo na svetu tako natančno in določno: „Iščite najprej božjega kraljestva in njegove pravice, in vse drugo vam bo privrženo.“ (Mat. 6, 33.) In zopet drugje: „Kaj namreč pomaga človeku, če ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi.“ (Mat. 16, 26.) Tako tudi sestra Lazarjevi: „Marta, Marta, skrbna si in si veliko prizadevaš. Pa le eno je potrebno.“ (Luk. 10, 41.) — Pouči nas, kako mora biti naše obnašanje do drugih ljudi: „Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe.“ Da, še več: „Ljubite svoje so-

vražnike, dobro jim storite, ki vas sovražijo in molite zanje, ki vas preganjajo in obrekujejo.“ (Mat. 5, 44.) „Novo zapoved vam dam, da se ljubite med seboj, kakor sem jaz vas ljubil, da se tudi vi ljubite med seboj. V tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, ako bote imeli ljubezen med seboj.“ (Jan. 13, 34, 35.) — V premnogh prilikah govori o naši usodi in smrti. V priliki o ljuljki in pšenici pravi: „Poberite prvič ljuljko in jo povežite v snopke, da se sežge, pšenico pa spravite v mojo žitnico.“ (Mat. 13, 30.) „Vsako drevo, ki ne rodi dobrega sadu, bo posekano in v ogenj vrženo.“ (Mat. 7, 19.) „Ako kdo v meni ne ostane, bo venkaj vržen, kakor mladika, in bo vsahnila, in jo bodo pobrali in v ogenj vrgli, in zgori.“ (Jan. 15, 6.) „Priatelj, kako si lesem prišel, ker nimaš svatovskega oblačila? — Zvežite mu roke in noge, in vrzite ga v vnanjo temo, ondí bo jok in škripanje z zobmi.“ (Mat. 22, 12, 13.) Naravnost in določno naznani, kaj čaka dobre in kaj hudobne, ko pove, kako bo govoril sodnji dan zbranim človeškim otrokom, dobrim namreč: „Pridite, oblagodarjeni mojega Očeta, posedite kraljestvo, ki vam je pripravljeno od začetka sveta.“ (Mat. 25, 34.) Hudobnim pa nasprotno: „Poberite se izpred mene, prekleti, v večni ogenj, ki je pripravljen hudiču in njegovim angelom.“ (Mat. 25, 41.) Razjasnil je nam um, razodel naše dolžnosti in napovedal plačilo, ako bomo zvesti služabniki božji, drugače pa nas zadene kazen večnega trpljenja.

Po izvirnem grehu je tudi človeška volja oslabela in se nagnila k hudemu. Pa tudi slabotno voljo je Zveličar poživil in pokrepčal. Saj je klical: „Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom poživil. Vzemite moj jarem nase, in učite se od mene, ker jaz sem krotak in iz srca ponižen, in bote pokoj našli svojim dušam. Moj jarem namreč je sladak in moje breme je lahko.“ (Mat. 11, 28, nasl.) „Na svetu bote bridkost imeli, ali zaupajte, jaz sem svet premagal.“ (Jan. 16, 33.) S posebnim zaupanjem nas pa napolnjuje in krepča našo dušo zagotovilo Gospodovo: „Kdor je moje telo in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem. Kakor je mene poslal živi Oče, in jaz živim zaradi Očeta, tako bo tudi tisti, ki mene je, živel zaradi mene.“ (Jan. 6, 57, 58.)

Ko je človeštvo poučil in našo slabo voljo okrepil, tedaj pa je prišla ura, da nas spravi z nebeškim Očetom, premaga satana in nas reši njegove sužnjosti. In to je storil, ko

se je daroval na lesu sv. križa. Ob lesu prepovedanega drevesa v raju zagrešenje, ob lesu sv. križa na Golgoti odrešenje! Pa ne samo na sv. križu je Kristus zadostoval za Adamov greh in grehe vsega človeštva, temveč celo njegovo zemeljsko življenje je bila vedna daritev in vedno zadoščenje.

Bogu enak je hotel postati človek, Zveličar je postal človek. Božje veličastvo je pozelel človek, Sin božji je zamenjal prestol nebeške slave z jaslji v betlehemskem hlevu. Segel je človek v raju po prepovedanem sadu, postil se je Sin božji v puščavi 40 dni in noči. Odpovedal je človek pokorščino svojemu Bogu in Sin božji je bil pokoren ljudem. Vdal se je človek skušnjavi hudobnega duha, Sin božji se je podvrget trikratni skušnjavi hudobnega duha in jo trikrat premagal. V ozbilju dobrot božjih človek ni spolnoval volje božje, Sin božji pa ni imel, kamor bi svojo glavo položil, pa je vendar dejal: „Moja jed je, da storim voljo tega, ki me je poslal, in da dopolnim njegovo delo.“ (Jan 4, 34.)

Toda nikar ne mislimo, da je Kristus trpel samo za greh prvih staršev, tudi za naše grehe je on zadostoval s svojim trpljenjem in s svojo smrtjo na križu. „On pa je bil ranjen zaradi naših grehov, in potrj zaradi naših hudobij, z njegovimi ranami smo bili ozdravljeni,“ tako prerokuje o njem prerok Izaija (53, 5) Da, podoba trpečega Zveličarja je ogledalo naših grehov. Trnjeva krona nam kaže vse pregrešne misli našega uma; s krvavim potom zalite oči nas spominjajo na vsakovrstne pregrešne poglede; zoper vsa sramotenja gluha ušesa Gospodova pričajo o naših za vse hudo in pregrešno vedno odprtih ušesih. Od temena do peta razmesarjeno telo nam kliče z vsake odprte rane v spomin neštevilne pregrešne mehkužnosti človeškega rodu; z žebli prebodene roke naštevajo naših rok dejanja nečistosti, goljufije, sovraštva; na križ pribite noge so priča vseh naših pregrešnih potov, nevarnih razveseljevanj, pogubnih stopinj. Njegovo molčanje zakriva naše pregrešno govorjenje; njegova žeja suši preobilno pijačo; njegov strgani plašč in njegova nagota pokrivata našo nečimurnost in nesramnost. Noč in tema ste pokrivali Gospodovo neizmerno trpljenje na Oljiski gori in na Golgoti, to trpljenje pa pokriva neizmerne človeške hudobije, ki se gode v nočnih teminah. — Adam s svojimi otroci je zapadel zažugani smrti, Odrešenik pa je umrl, da je človeški rod oživel dušno in bo sodnji dan tudi telesno.

Daroval je Zveličar za človeški rod dušne in telesne bolečine, poleg tega pa prosil odpuščanja in sam odpuščal. „Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo.“ (Luk. 23, 24.) — „Resnično, ti povem,“ reče razbojniku, „še danes boš z menoj v raju.“ (Luk. 23, 43.) — „Dopolnjeno je!“ (Jan. 19, 30.) — „Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo.“ (Luk. 23, 46.) — Zveličar je izdihnil svojo dušo — umrl. Nebeškemu Očetu je zadoščeno, svet je odrešen. O, preznameniti, presrečni trenotek, ko smo bili odrešeni!

Da bi nam bil ta presrečni trenotek vedno pred očmi, je sv. Cerkev vpeljala prelepo navado se pogostokrat prekrižavati, krščanska ljubezen do križanega Zveličarja je postavila križ v vsako človeško stanovanje, postavila ob cestah in potih, po logih in višinah, po mestih in samotah, po mostovih in obrežjih. Postavljen je na grob in na oltar; zasajen na zvonikih se nam blišči iz zračnih višav in nam kliče: „Ako hoče kdo za menoj priti, naj zataji samega sebe, in naj vzame svoj križ, in naj hodi za menoj.“ (Mat. 16, 24.)

Podoba križanega Zveličarja nas obdaja vedno v življenju. O, da bi ga vsi kristjani tudi vedno videli in premišljevali!

V nekem velikem mestu je bil semenj. V neki ulici je postavil kolibo trgovec s podobami. Razstavil je vsakovrstne podobe ljudi in živali, med njimi je bila samo ena sama podoba križanega Zveličarja. Polno je bilo ljudi okrog trgovca in vse podobe knezov, ministrov, generalov, vsakovrstnih domačih in tujih živali so pokupilj, le za podobo Križanega se ni nihče zmenil. akoravno ni bila draga. Naposled je ta podoba sama ostala. Kar pride slep mož, katerega je vodil mlad deček. Ta deček obstane in ogleduje podobo. „Kaj pa stojiš tako dolgo tukaj?“ ga vpraša slepec. „Oh,“ pravi, „tukaj visi podoba ljubega Zveličarja sama, vse druge so pokupili.“ „Koliko pa stane?“ vpraša slepec trgovca, in ker ni bila draga, jo kupi z nabranim denarjem, rekoč: „Ako si kupi že vsak svojega malika, si bom pa jaz kupil svojega Boga.“ „Pa očka,“ opomni trgovec. „saj ga ne morete videti.“ „O pač,“ odvrne slepec, „jaz ga vidim, toda oni, ki ga gledajo, ga ne vidijo.“

Res je tako. Mnogo se pokrižavajo, vidijo mnogokrat podobe Križanega, toda nanj se ne spomnijo, ne obudijo nikake hvaležnosti v svojem srcu za njegovo odrešenje, se v najmanjši stvari zaradi njega ne zataje, vpričo njegove podobe delajo največje grehe in ne pomislijo, da s tem Odrešenika nanovo križajo.

Ne delajmo mi tako! Vzemimo si v zgled sv. Frančiška serafinskega. Ta svetnik je nekoč molil v svetem premišljevanju,

kar se mu prikaže križani Zveličar in iz njegovih peterih ran se razlije pet krvavih žarkov na roke, noge in srce Frančiškovo. Takoj se prikažejo tudi rane in on občuti obenem tudi bolečine. Dve leti pred svojo smrtjo je nosil znamenja Gospodovega trpljenja in trpel tudi bolečine. Kar je sv. Frančišek nosil in trpel v resnici, to nosimo in trpimo mi v duhu, in spolnile se bodo nad nami besede sv. apostola Pavla: „Če s Kristusom trpimo, bomo tudi ž njim poveljani.“ (Rim. 8, 17.) Amen.

Ferdinand Gregorec.

Prva adventna nedelja.

1. Adventni čas.

Gospod, pokaži mi svoja pota in uči
me svojih stez. (Ps. 24, 4.)

Katoliška Cerkev neprenehoma opravlja najsvetejšo daritev sv. maše. Ob nedeljah in praznikih neutrujene razlaga krščanski nauk raz prižnico. Pri božji službi rabi posebne obrede in šege po okoliščinah raznih časov, in vendar se kristjani nikdar ne naveličajo lepih opravil sv. Cerkve. Trumoma prihajajo v cerkev in z vso pazljivostjo gledajo na presveta dela. Zakaj neki? Zato, ker jim cerkveni obredi dajejo verski čut in jim užigajo ljubezen do sv. vere. Kakor malo dete sili k ljubi materi in kakor si bolnik želi zdravja, tako hrepeni pobožen kristjan gledati cerkvene obrede ob večjih praznikih.

Ali ne prihajajo kristjani z veseljem k zornicam? Ali se ne veselé božičnih praznikov, ko pred jaslami klečé in ginjeni zrejo v božje detece, ležeče na slamici? S koliko žalostjo pre-mišljujejo bridko trpljenje in grenko smrt Kristusovo o veliki noči pri tistem grobu. Kako občudujejo veličasten čudež, vstajenje Gospodovo, in ga veselo obhajajo. S kako tolažbo mislijo na Gospodov vnebohod. S kakšnim hrepenenjem pričakujejo iz nebes tolažnika sv. Duha o binkošti. Vmes pa kakor dišeče rožice na pestrem vrtu cerkvenega leta duhovno uživajo ljubke Marijine praznike in vesele godove svetnikov.

Ali ne vpliva praznik vseh svetnikov in vernih duš dan na človeška srca? Ali ne stresajo ti mogočni dnevi srca grešnikov? Ali ne čuti človek strahu v srcu, ko med žalostnim zvonjenjem mirno koraka po njivi mrtvaških glav in opazuje

zdihujoče kristjane? Mar grešnik ne pomisli na presrečne čase, ko je še kot nedolžen otrok s svojimi domačimi opravljal pobožnosti za duše rajnih ob ozaljšanih grobeh?

O, da bi kristjani bolj spoznavali te skrivnosti cerkvenega leta! Gotovo bi spokornejše živeli in stanovitnejši ostali v dobrih sklepih. V nastopnem cerkvenem letu se bo mogoče odločila naša večna sreča ali nesreča. Lahko, da stopimo letos v večnost pred Sodnika živih in mrtvih. Ne preostaja nam ničesar drugega, nego da z naglico poboljšamo življenje in se vredno pripravljamo na Odrešenika. Ravno danes nam ponuja prva nedelja v adventu priložnost, da molimo s sveto Cerkvijo in prosimo Boga zaželenega Zveličarja. Adventni čas je res pomenljiv za zveličanje, zato hočemo vkratko premišljevati

1. zgodovino adventnega časa,
2. njegov namen in njegove svete obrede.

Preden začnemo premišljevanje, priporoči naj se vsakdo Bogu in naj moli v duhu sv. Cerkve:

„K tebi dvigam svojo dušo. V tebe zaupam, moj Bog, in ne osramoti me. Naj me ne zasmehujejo moji sovražniki. Nihče ne bo osramočen, kdor tebe pričakuje. Osramočeni naj bodo vsi, kateri ti predrzno delajo krivico. Amen.“

1. 1. Zgodovina nima mnogo natančnih poročil o adventnem času. Vendar je spoznati iz navad, da je bila od početka že katoliški Cerkvi poglobljena skrb pripravljati vernike s skesanim srcem in s pobožnim življenjem v tem svetem času na prihod Gospodov.

Celó stari zakon je neka predpodoba adventnega časa. Od stvarjenja sveta do rojstva Jezusa Kristusa je človeški rod srčno hrepenel in nestrpljivo pričakoval Odrešenika, uprav kakor v adventu sv. Cerkev koprni in se pripravlja na božični praznik

2. V začetku je neizmerno ljubeznivi Bog ustvaril človeka, da bi gospodoval čez zemljo in čez vse, kar je na njej. Ali prvi človek Adam s svojo družico Evo ni ubogal Stvarnika Boga, razžalil ga je in je grešil. V neskončni pravičnosti kaznoval je Bog nepokornega človeka in mu je rekel: „Ker si poslušal glas svoje žene in si jedel od drevesa, od katerega sem ti prepovedal, bodi prekleta zemlja v tvojem delu. V trudu se boš od nje živel vse dni svojega življenja. Trnje in osat ti bo rodila in zelišča polja boš jedel. V potu svojega obraza boš

jedel kruh, dokler se ne povrneš v zemljo, iz katere si vzet. Prah si in v prah se boš povrnil.“ (Moz. 3, 17—19.)

S temi gromovitimi besedami je zadela Adama in ž njim ves človeški rod grozovita kazen, v kateri je živel in bi moral poginiti. Naskončno usmiljeni Bog se je usmilil Adama in njegovih potomcev in obljubil je Odrešenika. Prvo obljubo je storil, ko je zapretil zapeljivcu hudobnemu duhu v podobi kače: „Sovraštvo bom naredil med teboj in med ženo, med tvojim in njenim zarodom. Ona ti bo glavo strla in ti boš njeno peto zalezovala.“ (1. Moz. 3, 15.) S to zapovedjo je bil napovedan kralj vseh kraljev sveta, Jezus Kristus, ki bo strl satanu vso oblast nad človeškimi otroci.

Štiritisoč let nekako so otroci sveta ihteli po Odrešeniku in se nanj pripravljali, čakajoči, da bi jih rešil božje jeze. Njihovo hrepenenje je rastlo od dne do dne in Bog jim je obnavljal obljubo po očakih in prerokih. V dolgovih greha so delali otroci božje jeze veliko pokore in njih srca so koprnela v molitvah po Zveličarju. To čakanje in pripravo ljudi v starem zakonu obhajala je sv. Cerkev v različnih časih in ne vsakokrat enako dolgo. Tudi pravega imena ni imela za ta čas. Šele kasneje si je odredila primerno dobo v letu in si umislila ime — advent zanj. Sedaj skrivnostno in častno ponavlja advent leto za letom.

3. Cerkveni pisatelji trdijo, da je sv. Peter, prvak apostolov, ukazal obhajati sveti adventni čas. Prve kristjane je opominjal, naj z dobrimi deli, s postom, z molitvijo in z miloščino vsako leto pričakujejo zveličavni praznik, rojstvo Jezusa Kristusa. In res, v prvih časih kristjanstva so verniki cele noči premolili in se spokorno pripravljali na sveto noč. Hiponski škof, sv. Avguštin († 430), nam spričuje o tej goreči pripravi kristjanov. On sam je tudi opozarjal vernike, naj se skrbno pripravljajo na sveti in veliki božični praznik. Dejal je, naj z vso častjo pričakujejo Gospoda. Očistijo naj si svoja srca vseh grehov in hudobij. Opustijo naj jezo, da bodo mogli Gospoda sprejeti s čistim telesom in s čisto dušo. Velikodušni papež Pelagij II. (578—590), žrtev bolezni v lastni bolnišnici, je določil, da se morajo kristjani z molitvami in s strogimi posti pripraviti na Gospodovo rojstvo. Papež Nikolaj II. (1058—1061) je skrčil adventni čas na štiri tedne, kateri naj predstavljajo štiritisoč let pred Kristusovim prihodom. V tej obliki obhajamo adventni čas že tisoč let in sveta Cerkev skrbi, da ga verni njeni otroci obhajajo zvesto in pobožno.

II. 1. V adventnem času ima sv. Cerkev edini namen svoje vernike pripraviti na prihod Gospodov. V prvih dveh nedeljah v adventu milo vabi verne kristjane k molitvi: „Pridite in molimo kralja Gospoda, ki prihaja.“ Tretjo in četrto nedeljo pa kliče: „Blizu je že Gospod, pridite, molimo ga!“ Dan pred rojstvom Gospodovim že oznanja: „Danes vedite, da pride Gospod, zjutraj boste videli njegovo slavo.“ Ti mogočni klici sv. Cerkve pričajo, kako vneto vzbuja v srcih kristjanov goreče hrepenenje po Odrešeniku. Vse njene molitve in pobožnosti v tem času nas opominjajo, da spokorno živimo in v milosti božji pričakujemo Zveličarja.

a) V adventu rabi sv. Cerkev vijoličasto barvo oblačil pri božji službi. Ž njo nas opominja, da živimo v spokornosti, da se očistimo grehov in pogosto prejemamo sv. zakramente. Tudi nam krepko kliče: „Bratje, ura je že, da vstanemo iz spanja!“ Leta 480. je bilo zaukazano v katoliški Cerkvi, da se obhaja strogi post in to trikrat na teden. Verno ljudstvo se je držalo te pobožne navade in še dandanes se strogo posti ob sredah in petkih.

b) Z gorečimi pobožnostmi sv. Cerkev vnema vernike k sprejemu božjega Sina. Opominja jih prvega adventa v starem zakonu in jih spominja starodavne preteklosti. Kaže jim v pridigah žalostno stanje Adamovih nesreč. Pripoveduje, kako otožno je stokal človeški rod pod težkim jarmom pregreh in kako je zdihoval po Odrešeniku. Izraelci so ga že težko čakali in so klicali: „O Gospod, na potu tvojih sodb smo te čakali, tvoje ime in tvoj spomin je želja naše duše.“ (Iz. 26, 8.) Besede preroka jasno kažejo hrepenenje narodov po Zveličarju. Srčno je tudi sam koprněl po Gospodu. Vzdihił je: „O, da bi predrl nebesa in doli stopil! Pred tvojim obličjem bi se tajale gore, kakor ogorek v ognju bi izginjale.“ (Iz. 64, 1—2.)

2. V dolgeh zakopani svet je želel Odrešenika, da bi ga pripeljal k srečnemu cilju. Sv. Cerkev prvo adventno nedeljo bere sv. evangelij o poslednji sodbi. Ona kliče, naj poslušamo glas sv. Janeza Krstitelja, ki je ljudstvo opominjal k pokori in jim priporočal dobra dela. Oznanjeval je: „Delajte pokoro, zakaj nebeško kraljestvo se je približalo!... Pripravite pot Gospodovo, ravne storite njegove steze.“ (Mat. 3, 2—3.) Učil je, da odpravimo zadržke zveličanja in se odpovemo slabim navadam in hudobnim nagnjenjem.

a) Adventno pripravo je začeti z resnim p o b o l j š a n j e m v življenju in s pravo pokoro nad svojimi grehi. Kdor nima čistega srca, k temu Zveličar ne pride. Čisto srce ima Jezus rad in čista duša je njegova prijateljica. Očistiti se je grehov z vredno in dobro opravljeno spovedjo. Sv. Pavel je pisal Tesaloničanom: „Sam Bog miru naj vas posveti v vseh rečeh, da se ves vaš duh in duša in telo brez opomina ohrani v prihod Gospoda našega Jezusa Kristusa.“ (I. Tes. 5, 23.) K sv. spovedi je treba iti. Ona je pripomoček, s katerim se očistimo blata pregreh. Sv. Karol Boromejski, pobožni škof milanski, je dejal prav pogosto: „Skrbite, da bodo verniki v adventnem času vsako nedeljo prejemali sv. zakramente.“ Sveti mož je dobro spoznal, da se kristjani najdostojnejše pripravljajo na prihod Gospodov, če se pogosto obhajajo.

Dandanes ošabni duh brezverstva zelo pogublja božje otroke in jih skuša odvrniti od sv. zakramentov. Pravi otrok Kristusov se ne bo udal zapeljivosti sveta, ampak hvalevredno prejema nebeški kruh in se druží z Jesusom. Najsvetejši zakrament je takemu otroku največje duševno veselje. Sedaj v adventu imamo lepo priložnost pokazati prisrčno veselje in se preroditi v presv. zakramentu v čast Jezusu, ki se bo rodil o božiču. Jezus je naš začetek, in naš konec. V njem hočemo živeti in umreti.

b) Tako se prav pripravimo na prihod Jezusov, ki je nada spokornikove duše. Letošnji advent si hočemo okrasiti naša srca z vsemi čednostmi. Svoja srca si hočemo storiti za bivališča Gospodova, On je, katerega pričakujemo, v resnici kralj vseh kraljev in zgled vseh čednosti. On nas tudi želi najti v polni meri krščanskih kreposti, saj nas uči: „Učite se od mene, ker jaz sem krotak in iz srca ponižen.“ (Mat. 11, 29.) K ponižnemu človeku naš Učenik najrajše pride. On je ponižnost, zgled vsake ponižnosti. Stopil je na zemljo kot revno dete, rojeno od Marije. On se ponižnih veseli, ošabnim pa nasprotuje.

c) Da prav odgovarjamo dolžnostim v adventu, treba nam je tudi otročje p o k o r š č i n e, ki izvira iz ponižnosti. Kot otroci sv. Cerkve moramo točno ubogati in storiti, kar nam ukazuje. Zakaj, kar sv. Cerkev veli, je potrebno za zveličanje. Kar nam prepoveduje, moramo opustiti. V adventu zapoveduje, da zatajujemo same sebe, in spokorno živimo. Prepoveduje nam posvetne veselice, trdeča, da v hrupnih zabavah ni rajskega veselja. V

adventu nam zabranjuje vse, kar bi utegnilo motiti naš notranji mir in dušno pobožnost. Adventni čas ni čas ženitnin, veselja in posvetnega hrupa, ampak je čas resnega premišljevanja in skrbne priprave na rojstvo Gospodovo. Vsakdo spozna, kako grešijo oni, kateri pozabijo na sv. advent in ga oskrunjajo s kratkočasnim življenjem. Grešijo, kateri zasmehujejo čas pokore in raje pijančujejo in se čez mero razveseljujejo. V tem času je treba grehu odmreti in se poboljšati. Po nebeškem Sinu moramo hrepeniti in se nanj prepravljati. „Veselite se in od veselja poskakujte, ker vaše plačilo je obilno v nebesih.“ (Mat. 5, 12.)

d) Naše hrepenenje bo po spokornem življenju tem večje, čim strožje se bomo vadili v postu. Post je poleg molitve in miloščine najimenitnejše delo in je lepa priprava na Gospoda, kojega življenje je bilo polno zatajevanja in posta in molitve. S postom se močno zatajujemo in vadimo v pokori. „S postom,“ tako nas uči veleum slavní papež Leo XIII., „utrjujemo si vse čednosti. Živi zdržno in spremljale te bodo dobre misli, koristni, razumni in odločni sklepi. Kdor se radovoljno posti, odмира strastnemu življenju, njegov duh se pa oživlja v krepostih.“ Resnične so besede neumrlega cerkvenega učenjaka. Žal, da se mnogo kristjanov malo zmenijo zanje. Nič ne marajo za dobra dela. Živijo v brezverstvu in bogokletju, ko kačja zalega v zimskem spanju. Vse molitve so jim šala, posti so jim neumnosti in miloščina jim je nepotrebna zapravljalivost.

Ljubljeni v Kristusu! Naukov teh ljudi se nočemo učiti, ampak z besedo in v dejanju hočemo biti pokorni sv. Cerkvi in se strogo postiti v naše zveličanje in v čast Odrešeniku, ki se bliža. Gospod uči: „Ta rod se ne izžene drugače kakor le z molitvijo in s postom.“ (Mat. 17, 20.)

3. Res, prav lep je namen sv. Cerkve v adventu. Njeni nauki in opomini se zrcalijo več ali manj v svetih obredih božje službe. V svojem bogočastju izraža sv. Cerkev srčna hrepenenja po Jezusu. Kaže pokoro, s katero naj se kristjani pripravljajo na božične praznike. Vabi vernike k božji službi, k sv. maši. Opominja jih besed preroka Caharija: „Izpreobrnite se k meni ... Izpreobrnite se od svojih hudobnih potov in od svojih prehudih misli.“ (Zah. 1. 3—4.) Navaja jim nauk apostola Jakoba: „Očistite roke, grešniki, osnažite srca, kateri ste dvojnih misli. Zdihujte in žalujte in jokajte!“ (Jak. 4, 8—9.)

4. Katoliška Cerkev po raznih krajih zakriva veliki oltar s prtom vijolične barve. S tem uči, da božje kraljestvo še ni odprto pred prihodom Gospodovim. Odprl ga bo Jezus Kristus, kateri pride o božiču. Zopet nas s tem uči, kako važno je za kristjane, da se s pokoro bližamo Kristusu. „Storite vreden sad pokore.“ (Mat. 3, 8.)

a) Pri sv. maši ima katoliška Cerkev v adventu mnogo izprememb, s katerimi vernike opomni različnih dogodkov. Opušča se „Gloria“ pri vseh sv. mašah vijoličaste barve. To pomenja čas žalosti in bede skozi štiri tisoč let, v katerih je človeški rod živel vsled Adamovega greha, kakor nam pričujejo besede svetega pisma, ki se glase: „Bogu je bilo žal, da je ustvaril človeka in je bil s srčno žalostjo presunjen, — ko je videl, da je hudobija ljudi velika na zemlji.“ (1. Moz. 6, 5–6.) Nesrečni so ljudje, kateri živijo v zmotah nevere in molijo stvari v pogubo svojega življenja. Gorje človeku, kateremu je stvar ljubša nego Stvarnik.

S Kristusovim rojstvom je zasvetila luč resnice vsemu svetu. Ž njim se je jela prepevati vesela „Gloria“. Angeli so jo peli pastircem pri Betlehemu in vsem ljudem v mir in blagor.

V znamenje žalostnih časov pred prihodom Kristusovim se opušča v adventu „Gloria“.

b) Mašnik v adventu ne poje koncem sv. maše: „Ite, missa est“, to je: „Pojdide, maša je minula“. S tem bi hotel reči, zdaj greste lahko domov od sv. maše in lahko nehate moliti. Ampak duhovnik konča sv. daritev v adventu: „Benedicamus Domino“, to je: „Slavimo Gospoda“. Opominja vernike, naj neprenehoma molijo in slavijo Gospoda, ki prihaja na svet.

c) Sveta Cerkev v adventnih molitvah ne moli slavospeva „Te Deum“, to je: „Tebe Boga hvalimo“. Advent je namenjen bolj prošnjam in gorečemu zdihovalju po obljubljenem Odrešeniku in ne njegovi slavi.

Kadar v adventu, ljubljani v Gospodu, pridete v cerkev in vidite lepe obrede, spomnite se, da je treba s pokoro, z molitvijo in zatajevanjem pripravljati se na prihod Gospodov. Združite se v molitvah in prosite, da vredno pričakate Odrešenika. „Zakaj milost Boga Zveličarja našega se je prikazala vsem ljudem, katera nas uči, da se odpovemo hudobiji in posvetnim željam ter trezno, pravično in bogaboječje živimo na tem svetu, čaka joči zveličanskega upanja in častitljivega prihoda velikega Boga in Zveličarja našega Jezusa Kristusa.“ (Tit. 2, 11–13)

Sv. Cerkev je odredila čas za pripravo na Gospoda. Ne bo dolgo in Gospod bo pri nas. Prišel bo kot nedolžno dete in bo ležeče nedolžno v jaslicah stezalo predobrotljive ročice proti nam. Tukaj se bo prikazal Gospod kakor naš preljubezniv Odrešenik. Ravno ta bo po naši smrti stopil pred nas in nas bo sodil po delih našega življenja. Ako ga zdaj ne sprejmemo in ne spoznamo kot Zveličarja, nas tudi On ne bo spoznal za svoje izvoljence v nebesih.

Delajmo v adventu, da se poboljšamo in prav pripravimo na rojstvo Jezusovo. On bo videl naše želje in namen naših dobrih del in povrnil nam bo tudi s plačilom nebeškega veselja. Saj je sam rekel: „Kdorkoli bo mene spoznal pred ljudmi, ga bom tudi jaz spoznal pred svojim Očetom, ki je v nebesih.“ (Mat. 10, 32.) Amen.

Alojzij Kramaršič.

2. Katehetične pridige.

X. Jezus Kristus — naš Sodnik.

Ta Jezus, ki je bil vzet od vas v nebo,
bo tako prišel, kakor ste ga videli iti
v nebo. Dj. ap. 1, 11.

Kristus je umrl, zadoščeno je bilo razžaljenemu Bogu; Kristus je vstal tudi od mrtvih, premagan je bil hudobni duh. Ko je Kristus na križu umrl, so mu prebodli še srce, iz katerega je pritekla kri in voda, sneli so ga s križa, obdali z dišavami, zavili v tančice in položili v nov v skalo vsekan grob, kamor še nihče ni bil položen. Ko je Jezus izdihnil svojo dušo, je šla ona pred pekel, kjer so pravični stare zaveze mirno, brez trpljenja čakali odrešenja, katero jim je zdaj bilo naznanjeno. Tretji dan pa se je njegova duša zopet sklenila s telesom in Jezus je veličastno iz lastne moči vstal od smrti. Priče njegovega vstajenja so bili vojaki, ki so jih sovražniki Jezusovi postavili kot straže h grobu in tako so veliki duhovni in farizeji najprej izvedeli za njegovo vstajenje. Pobožnim ženam in učencem se je pa vstali Zveličar sam prikazoval skozi 40 dni, ž njimi je jedel, se jim dal prijemat, da bi jih dodobra prepričal o svojem vstajenju, jim dal oblast grehe odpuščati, postavil Petra za svojega namestnika in govoril apostolom o kraljestvu božjem. Štirideseti dan po svojem vstajenju pa je šel na Oljiski gori vpricho svojih učencev

v nebesa, kjer sedi na desnici Boga Očeta, to je: ima tudi kot človek tako oblast kot Bog Oče. Ko so gledali apostoli v nebo za Jezusom, sta bila pri njih v hipu dva moža v belih oblačilih, ki sta rekla: „Možje Galilejci, kaj stojite in gledate v nebo? Ta Jezus, ki je bil vzet od vas v nebo, bo tako prišel, kakor ste ga videli iti v nebo.“ (Dj. ap. 1, 10, 11.)

Zopet bo prišel, in sicer sodit žive in mrtve. In to s o d b o b o ž j o hočemo danes premišljevati.

Da bo prišel Kristus sodit koncem sveta vse ljudi, žive in mrtve, t. j. dobre in hudobne, je tako naravno, kakor je čisto naravno, da gospodar, ki razorje svojo njivo, jo pognoji in obseje, potem, ko žito dozori, pošlje svoje ženjice, da požanjejo in pobere vse z njive in spravijo domov, kjer se omlati, in se potem ne spravi ves pridelek skupno, temveč se loči dobro od slabejšega, žito se spravi v žitnice, drugo se izroči svojemu namenu. Kaj bi rekli o gospodarju, ki bi hotel spraviti ves pridelek, slamo, pleve in vse žito brez razlike v žitnico? Dobe se ljudje, ki govorijo, da bo po smrti vsem ljudem enako, toda hudo se motijo. Saj je prišel Jezus na zemljo kot sejavec, ki je sejal seme resnice, ga zalil s svojo krvjo in ogreval z ognjem Svetega Duha, torej je čisto naravno, da pride enkrat iskat sadu svojega dela. In Gospod je tudi v ravno ti pripodobi napovedal svojo sodbo. Razložil je namreč priliko o ljuljki in pšenici svojim apostolom takole: „Kateri dobro seme seje, je Sin človekov. Njiva pa je svet, dobro seme pa so otroci kraljestva, ljuljka pa so otroci hudobe. Sovražnik pa, kateri jo je vsejal, je hudič, žetev je konec sveta, ženjci pa so angeli. Kakor se tedaj ljuljka pobere in se v ognju sežge, tako bo ob koncu sveta. Sin človekov bo poslal svoje angele in bodo pobrali iz njegovega kraljestva vse pohujšanje, in tiste, ki krivico delajo, in jih bodo vrgli v peč ognja. Tam bo jok in škripanje z zobmi. Takrat se bodo svetili pravični kot solnce v kraljestvu svojega Očeta.“ (Mat. 13, 37 nasl.) — Isto podobo nam živo popisuje sv. Janez v skrivnem razodenju (14, 14. nasl.): „In sem videl in glej! bel oblak, in kateri je sedel na oblaku, je bil podoben Sinu človekovemu, in je imel na svoji glavi zlato krono in v svoji roki oster srp. In drug angel je prišel iz templja, ki je vpil z velikim glasom proti njemu, ki je sedel na oblaku: Nastavi svoj srp in žanji, ker je prišla ura, da se žanje, zakaj žetev zemlje je suha.

In kateri je sedel na oblaku, je nastavil svoj srp na zemljo, in zemlja je bila požeta.“

Poslednja sodba je torej čisto naravna in gotova, zato Gospod tudi sicer večkrat govori o njej in jo natančneje opisuje.

Kdaj se bo to godilo? Kristus pravi: „Tistega dneva pa, in ure nihče ne ve, tudi ne angeli nebeški, ampak sam Oče.“ (Mat. 24, 36.) Saj nam pa tega tudi ni treba vedeti. To vemo, da bo za vsakega izmed nas prav kmalu sodnji dan, morda še danes, morda letos, v sto letih pa prav gotovo. Kakor nam bo takoj po smrti iztekla sodba, taka bo tudi naša poslednja sodba, kajti: „Če drevo pade proti jugu ali proti severu, kamorkoli že pade, tam obleži.“ (Pridig. 11, 3.)

Čemu naj bo pa še potem poslednja sodba, ako je človek takoj po smrti sojen in prejme, kar si je zaslužil, hudo ali dobro?

Poslednja sodba mora biti, da se bo tam spoznala božja modrost in pravičnost.

Dokler smo na svetu, se nam včasih dozdeva, kakor bi Bog ne ravnal vedno modro. Tu najdemo dobrega revnega moža, ki s težavo preživlja svoje ženo in otroke, on zboli, mora biti mesece ali celo leta v postelji; drug pa je pijanec, ki dela sramoto domači družini, pa je zdrav kot riba. Zdi se, da bi bilo bolj modro, da bi zbolel pijanec, da bi vsaj dalje ne zapravljal in bi ga bolezen morda poboljšala, revni mož pa bi bil zdrav. Ali reven oče ima obilo otrok in jih z veliko težavo preživlja, bogati knez pa bi jih imel rad in bi jih lahko preredit, pa mu Bog ne da nobenega. Ali goreč duhovnik je, pa umrje tako mlad; tam pa je hudoben pohujšljivec, pa živi, da je star kot zemlja. Pri poslednji sodbi pa bomo vsi, dobri in hudobni, natanko spoznali in pripoznali, da je Bog vse v svoji neskončni modrosti vravnal.

Tudi se nam v tem življenju včasih dozdeva, kakor bi Bog ne bil pravičen. Tu vidimo poštenega, dobrega moža, pa ga obiskujejo vsakovrstne nesreče, zdaj bolezen v družini, zdaj nesreča pri živini, zdaj zguba pri kupčiji i. t. d. Drugod je pa gospodar, živi brezbožno, ne moli, ne hodi v cerkev, in se mu vendar (vsaj navidezno) prav dobro godi; kamor pogleda sam blagoslov, česar se poloti, vse se mu sponese. Sodnji dan šele bomo spoznali, da je bila za dobrega moža dozdevna nesreča — največja sreča, hudobnemu gospodarju pa je bila dozdevna sreča na svetu v še večje pogubljenje v večnosti.

Drugič bo pa poslednja sodba za to, da bodo prejeli pobožni zasluženost čast, brezbožni pa zasluženost kazen.

Ko pobožni umrje, pride njegova duša v nebesa, kjer je srečna pri Bogu v družbi angelov in svetnikov. Duša brezbožnika pa gre v pekel in trpi neizrečene bolečine v družbi hudobnih duhov in drugih pogublencev. Torej dobri že uživajo svoje plačilo in hudobni trpe svojo kazen, toda to plačilo še ni popolno in tudi ta kazen še ni cela. Telo namreč dobrega kot hudobnega leži mirno, brez vseh bolečin v grobu. Sodnji dan bodo pa vstala tudi telesa in se združila s svojimi dušami in z njimi vred uživala čast in veselje ali pa sramoto in bridkost, kakor so služila duši k dobremu ali hudemu.

Mnogo dobrih ljudi se na svetu tudi zaničuje in zasmehuje. Dobro, katero oni delajo, je pred svetom skrito, zato pa ne veljajo nič pred ljudmi. Marsikateri dober in pošten človek pride po nesreči ob dobro ime, je po nedolžnem obsojen, kaznovan, da celo umorjen. Res je, da Bog takega človeka za njegovo nedolžnost obilno poplača v nebesih, toda tega hudobni ljudje ne vidijo in ne bodo nikdar videli, zato bo pa poslednja sodba, da se takrat pokaže njihova nedolžnost in čednost pred vsem človeštvom. Tedaj jih bodo videli tudi hudobneži in bodo zdihovali z besedami sv. pisma: „Ti so, ki smo jih imeli nekdaj v zasmeh in zasramovanje. Mi neumni smo mislili, da je njih življenje nespamet in njih konec brez časti. Glej, kako se zdaj štejejo med božje otroke, in njihov delež je med svetniki!“ (Modr. 5, 3 nasl.)

Nasprotno se pa nekateri ljudje visoko časte, so bogati, ugledni; imajo jih za silno poštene ljudi. V resnici pa so nesramni grešniki, veliki goljufi, imajo na svoji vesti vsakovrstne hudobije. Res, da bodo pri poslednji sodbi osramočeni pred Jezusom in v peklju pred hudobnimi duhovi in drugimi pogubljenimi dušami, toda njih sramota še ni tako velika, kakršno so zaslužili. Tudi pred onimi morajo pokazati svoje hudobije, pred katerimi so se delali dobre in poštene, in to se bo zgodilo pri poslednji sodbi.

Naposled bo pa poslednja sodba tudi zato, da bodo dobri dosegli še to čast in veselje, da bodo videli, kaj so oni dobrega dosegli pri drugih s svojim pobožnim življenjem, z dobrimi nauki in lepimi zgledi. O, kako časten in

radosten bo pogled skrbnih staršev na dolge vrste njihovih otrok in potomcev od roda do roda, ki so jih s svojimi molitvami in s skrbno vzgojo pripeljali na desnico Sodnikovo. Kako ganljiv pogled gorečega duhovnika na neštete trume, ki se imajo zahvaliti njegovemu nevtrudljivemu delovanju, da se štejejo med božje otroke.

Nasprotno bo pa za brezbožnike še večja muka in sramota, ko bo sodnji dan vsem razodeto, koliko so s svojimi grehi in s svojim zapeljevanjem še drugih pogubili. Kako bo takrat brezbožnemu, nesramnemu pisatelju pri srcu! S svojimi spisi je zastrupil stoletja in stoletja vse dele zemlje, zdaj gleda neštete množice vseh narodov, vseh časov in krajev, ki mu groze in očitajo, da je on, edino on kriv njihovega večnega gorja. Tako bodo tudi vsi drugi vsakovrstni zapeljivci sodnji dan videli strašne nasledke svojega brezvestnega ravnanja.

Posebno pa mora biti dan poslednje sodbe zato, da se da pred vsem človeškim rodom Jezusu Kristusu dostojna čast in hvala. Veliki duhovni judovski, farizeji in pismarji, noter doli do zadnjega bogotajca, vsi bodo morali pripoznati Kristusu vso oblast, moč in božansko veličastvo. Izpolniti se mora, preden se razide vse človeštvo v dva tabora, kar je govoril Jezus pred Kajfom in sodnjim zborom: „Posihmal bodete videli Sina človekovega sedeti na desnici moči božje in priti v oblakih neba.“ (Mat. 26, 64.)

Strašen dan bo dan plačila. Poleg zunanjih grozot, znamenj na solncu, luni in zvezdah, šumenja morskih valov in gibanja nebeških moči, bo gotovo ena najhujših razodetje vseh skrivnosti človeškega življenja. Tudi mi bomo tam, tudi naše življenje bo odkrito pred vsem svetom. Blagor nam, da smo še na svetu, da imamo še čas poravnati vse tako, da se nam takrat ne bo treba sramovati. Kako pa moremo to poravnati? Povejmo spovedniku, Kristusovemu namestniku, pri spovedi vse svoje grehe, odkrijmo mu skesano svoje srce, delajmo resnično pokoro za svoje prestopke, tedaj se nam sodnjega dne ni treba bati. Ako bo svet tudi videl naše storjene pregrehe, videl bo pa tudi naše ponižanje, videl našo resnično pokoro. Kakor Petru ni v sramoto, ker je Gospoda zatajil, ker je to celo življenje bridko obžaloval, tako sodnji dan grešnikom ne bodo v sramoto storjeni, pa spovedani in obžalovani grehi.

Lepo se nam to kaže v prikazni pobožne Marine. Ona je videla v duhu moža, ki je storil obilno grehov in hudobij, radi katerih je bil obsojen k smrti. Toda pred svojo smrtjo se je pa spovedal z velikim kesanjem. Tega moža je videla, ko je bil umorjen, oblečenega v prekrasno, srebrnobelo oblačilo. To oblačilo pa je bilo na mnogih krajih raztrgano, toda že popravljen, zašito z zlatimi nitmi in ozaljšano z dragocenimi kamenčki, da je bilo videti lepše kot oblačila drugih.

Torej hitro, takoj si očistimo svojo vest, „dokler je dan, pride noč, ko nihče ne more delati.“ (Jan. 9, 4) Spravimo se z Bogom, dokler je čas, kakor nas opominja Zveličar: „Hitro se spravi s svojim nasprotnikom, dokler si z njim na potu, da te nasprotnik ne izda sodniku, in da te sodnik ne izda služabniku, in da ne boš v ječo vržen.“ (Mat. 5, 25.) Amen.

Ferdinand Gregorec.

Pogled na slovstvo.

A.

1. Alojzij Remec: *Veliki punt*. Kmečka zgodba iz 18. stoletja. Založil Alojzij Filipič. Gorica 1909. Cena K 1'60.

Tragična zgodovina kmečkih uporov ponuja ljudskemu pisatelju obilico hvaležne snovi, in le čuditi se moramo, da ni na tej sveži historijski vejici vzcvetelo in dozorelo več cvetja in sadja naši beletristiki. G. Remec je s svojo povestjo srečno posegel v to zanimivo dobo in pokazal, da se zaveda, kam meri njegova pisateljska pot. Kot stilist je sicer vseskozi mirno moderen, a v tehniki si je izbral pot za našimi starimi in, hvala Bogu, nepozabljene mojstri ljudske povesti. To dejstvo nam je porok, da bo povest ugajala ljudstvu. — Povest ima mnogo vrlin, pa tudi svoje pomankljivosti. Karakterizacija posameznih oseb, zlasti junaka Gradnika, je premalo razvita, da bi se na tej podlagi dalo osnovati mogočnejših konfliktov, ki bi tirali dejanje do tragičnega konca. Tudi ni povest v svoji celoti enotna, temuč se posamezni prizori vrste kakor v kalejdoskopu, drug za drugim, brez prave notranje zveze. — Kljub tem hibam pa smo, kakor rečeno, prepričani, da bo povest dobrodošla našim ljudskim knjižnicam, in bo našla povsod veliko hvaležnih čitateljev.

A. E.

2. *Novi oltar Marijinega vnebovzetja v Cirkovcah*, — delo Ivana Sojča — (V Mariboru 1909. Natisnila tiskarna sv. Cirila.) je naslov majhni knjižici (15 strani z 11 slikami), v kateri je profesor dr. Avguštin Stegenšek v Mariboru opisal nov veliki oltar v naslovu imenovane župne cerkve. Knjižica, ki poljudno in mikavno opisuje stavbo oltarjevo ter razlaga pomen posameznih sestavnih delov, zlasti kiparskega okrasja, bo gotovo v veselje in ponos predvsem župljanom, pa tudi kot poučen spis bo poglobila umevanje umetnikovega dela. Knjiga, ki jo je založil pisatelj, stane po pošti poslana 45 vin. Ko sem čital opis novega oltarja v Cirkovcah, mi je prišel na misel

veliki oltar v cerkvi na Brezjah, mojstrsko delo našega Janeza Vurnika. Prav bi bilo, da se ta oltar opiše na sličen način. Saj se sme prištevati najlepšim oltarnim stavbam našega časa na Slovenskem. J. Dostál.

3. *Družba sv. Mohorja v Celovcu* je vsled večjega dela v tiskarni in ker je izvršila vse knjigoveško delo v lastni, povečani in z novimi stroji opremljeni knjigoveznici, malo pozneje kakor lansko leto dogotovila letošnji književni dar za svoje člane. Vendar bodo društveniki prejeli knjige tako zgodaj, kakor je bilo v navadi prejšnja leta. Ko jih bota zima in dolgi večer zbirala na klopi ob topli peči in ob čedni mizi v kotu sobe, bodo že lahko črpali zdravo hrano za glavo in srce iz novih knjig, ki jim je hodo prinesle letos za stari dve kroni precej več kakor druga leta.

Razpošiljanje knjig se je pričelo 18. oktobra: najprej jih prejmo najoddaljenejši člani — v Ameriki, Afriki in Aziji — za njimi najbližji Korošci — potem pa 1. člani v raznih krajih zunaj slovenske zemlje; 2. poreška, krška in senjska škofija; dalmatinske in bosenske škofije; djakovska, zagrebška in ogrske škofije; sekovska in videmska; 3. ljubljanska, 4. goriška, 5. tržaško-koprška, 6. lavantinska škofija.

B.

1. Christianus Pesch S. J. *Praelectiones dogmaticae*. Tomus. IV. Editio tertia. Friburgi Brisgoviae. Sumptibus Herder MCMIX. (Vel. 8°, XII. + 399). Cena nevezani knjigi K 7 t 8, vezani K 9 60.

V kratkih presledkih izhajajo posamezni odlomki Pescheve dogmatike v tretji izdaji. Četrti zvezek obsega troje daljših poglavij, o včlovečeni Besedi, o blaženi Devici Mariji, o češčenju svetnikov. Na koncu je dodano obširno stvarno in osebno kazalo.

Pisatelj skuša svoje precej obsežno delo obdržati vedno na višini časa. Vsaka izdaja je popolnejša, obširnejša od prejšnje. Tretja izdaja tega zvezka je za 50 strani obsežnejša kot prva. Stvarno in osebno kazalo je nekoliko okrajšano, ne na škodo knjigi. Težišče knjige je v prvem delu, ki govori o včlovečeni Besedi. V novi izdaji je pisatelj precej raztegnil in izpopolnil dokaz temeljne resnice krščanstva: Jezus Kristus je pravi Bog. Dodal je mnogo tekstov iz sinoptikov in cerkvenih očetov. Tudi traktat o prostosti človeške volje Kristusove je precej narastel. Ostala dva dela, o blaženi Devici Mariji in češčenju svetnikov, sta v primeri s prvim delom dosti krajša, vendar pa tudi precej obširno obdelana. Tu je pisatelj marsikaj novega dodal k poglavju o božjem materinstvu Marijinem in znatno raztegnil zgodovinski dokaz za vero v Marijino devišstvo. Sploh treba priznati, da si je pisatelj najbolj prizadeval, vedno dobro izpeljati zgodovinski dokaz, t. j. dokazati kontinuiteto vere v posamezne dogme od apostolskih časov do danes. Knjiga je zato prebogatá lepih izrekov cerkvenih očetov in starih pisateljev. Mnogo je porabnega za cerkvene govore, tako zlasti poglavje o trpljenju, smrti in vstajenju našega Odrešenika; kar je pisanega o Mariji, se da skoro vse porabiti na prižnici. Knjiga izkazuje precej nove literature, žalibog da je ta raztresena semintje po knjigi. Pač bi bilo umestnejše, ako bi bila važnejša literatura zbrana v začetku daljših odstavkov, kakor je to v drugih znanstvenih delih. Sicer je pa knjiga vsega priporočila vredna, in kdor bi rad obširnejšo, temeljito dogmatiko, mu bo Peschovo delo jako dobrodošlo. Sn.

2. Diessel P. Gerhard, C. Ss. R; *Die betrachtende Ordensfrau*. Handbuch für Barmherzige Schwestern. Zwei Bände. 8° (XXX in 976 str.) M. 8'40; vezan M. 10'40. Freiburg. Herder. — Leta 1908. je izdal znani homilet Diessel prvo izdajo te izvrstne knjige, ki je že v teku enega leta izšla v drugi izdaji. Knjiga je v prvi vrsti namenjena usmiljenim sestram, bo pa z majhnimi izpremembami jako dobro služila tudi drugim redovnicam in redovnikom. To delo moramo imenovati res mojstrsko in vseskozi praktično. Premišljevanja so jedrnata, a jako kratka. Imajo večinoma le eno samo točko in so izpeljana tako, da služijo posebno dobro onim, ki se drže pri premišljevanju navodila sv. Ignacija. Premišljevanjem za vsak dan je dodanih dokaj premišljevanj za praznike Gospodove, Matere božje in za dneve svetnikov. Tudi pridigar bo dobil jako lepih in porabnih misli v tej res zlati knjigi. P. E.

3. *Lehr-, Gebet- und Spruchbüchlein zur Erteilung des Religionsunterrichtes an Kinder von vier bis sieben Jahren*. Ein Handbüchlein für Lehrer und Erzieher, besonders für Mütter und Kinderschwester von Dr. Julius Berberich. 2. Aufl. 12° (XII. 102.) Herder, Freiburg 1908; M. —'50, vez. M. —'70 — Skušnja uči, da je pouk pri otrocih tem težji, čim mlajši je otrok, vendar se pa z verskim poukom pri otrocih nikdar ne prične zadosti zgodaj. Knjižica bo dobro služila materam in gospodičnam, ki vodijo otroške vrtce; jako dobro došla pa bo tudi katehetom kot pomoček pri nauku prvega šolskega leta. Tvarina je razvrščena v vprašanja in odgovore, ki se po vrsti naslanjajo na najvažnejše zgodbe starega in novega zakona. P. E.

4. *Gehet zu Josef!* — Gebetbüchlein für Verehrer der hl. Josef, namentlich zum Gebrauch während des Monats März, von Jakob van Gils. 5. Auflage Herder, Freiburg. 24° (XX., 290) vez. M. 1'40. — Knjižica obsega poleg navadnih molitev molitve in razne pobožnosti na čast sv. Jožefa. Prav porabna so kratka premišljevanja za mesec marcij. Litanije na str. 256. naj se v prihodnji izdaji nadomeste z litanijami, katere je potrdil sv. oče Pij X. Knjižica, ki je izšla v peti izdaji, govori sama za svojo porabnost; le cena se nam dozdeva za nemški molitvenik previsoka. P. E.

5. *Der hl. Klemens Maria Hofbauer*. Eine Lebensskizze von P. Georg Freund, C. Ss. R. 3. izdaja popravljena po P. Franc Weimann, C. Ss. R. Verlag von Friedrich Pustet, 1909. Cena K 1'02. — Knjižica poda nakratko sveto, delavno in uspehov polno življenje svetnika Klemena Marije Dvořak. Pisatelj spremlja svetnika od zibel do groba. Govori o vzgoji in izobrazbi. Omenja njegov odločni korak, ko vstopi v red redemptoristov. Dalje izvem iz živatopisa, da je deloval svetnik prav uspešno v Varšavi. Ko ga preženo, se preseli na Dunaj, kjer posveti svoje velike zmožnosti bližnjemu v blagor. S požrtvovalnim delom zasluži častni naslov „apostol Dunaja“. Knjižica se spominja čudežev, ki so se dogodili in se še dogajajo. — Delce je namenjeno za ljudstvo; pisano je ponekod še precej dobro, tuptam preveč enolično in dolgočasno. Spis zadošča samo za hitro informacijo; kdor pa želi proučiti tega velikega moža, si bo pa moral umisliti večje delo. J. D.

6. *Wachholder-Geist gegen die Grundübel der Welt: Dummheit, Sünde und Elend*. Sammel-Ausgabe der Kalender für Zeit und Ewigkeit 1873—1876 in 1878 von Alban Stolz. Ilustrovano. (XII. in 476) K 3'12; vezano K 4'80. Freiburg in Br. — Knjiga obsega pet koledarjev za „časnost in večnost“. Pisa-

telj poklanja bolnemu človeštvu zdravila proti osnovnim zlom sveta: nemurnosti, grehu in bedi. Prvi koledar je naslovil: „Kohlschwarz mit einem roten Faden.“ Govori o sredstvih za zdravje ter povdarja: zmernost, snažnost, globoki verski čut in drugo. Drugi koledar „Armut und Geldsachen“ naslika bedo malo- in velikomestnih ljudi in judovsko sleparstvo. Očrta življenje svetega Vincencija Pavlanskega. Koledar za leto 1876. pripoveduje povest „Križana usmiljenost“ ali življenje sv. Elizabete. Zadnji koledar opisuje izvor kruha največjega božjega daru za telo. — Snov je povsem praktična, obdelana vestno in dostikrat duhovito. Uporabiti se da ob raznih prilikah za cerkvene govore, predavanja in spise. Čita se omenjena knjiga gladko in bravec se ne more dolgočasiti, ker so spisi osoljeni tudi z dobrimi dovtipi. Nekateri imenovani koledarjev so prevedeni v razne jezike. J. D.

Glasba.

1. *Moški zbori*. Uglasbil Vinko Vodopivec. Cena 1 K 60 vin. V Ljubljani 1909. Založila Katoliška Bukvarna. — Sedaj, ko so večinoma vsi zbori iz Mohorjevih pesmaric že obrabljeni, gotovo dobro doide vsaka nova zbirka, ki ima kaj lepega na sebi. Pričujoča zbirka obsega šest moških zborov in enega ženskega. Ker so vsi zbori jako melodiozni in ne težki, bodo pevka društva gotovo rada po njih segla. Posebno dobro bodeta učinkovali obe koračnici: „Bratje v kolo“ in „Bratom Orlom“. Pri slednji je posebno trio zelo efekten. Zelo ljubka je „V mraku“ z Gregorčičevim besedilom. Litografija je dovolj razločna. Zbirko prav toplo priporočamo.

2. Fr. Marolt: *Nagrobnice*. Drugi premenjeni natis. Z dovoljenjem kn. šk. ordinariata. V Ljubljani, 1909. Izdala in založila Katoliška Bukvarna. Silno potrebna zbirka. To dejstvo kaže drugi natis, ki je nekoliko pomnožen. Zbirka obsega 24 slov nskih, 3 latinske pesmi (med temi Foersterjev „Libera“ iz „Cantica sacra“ II. del) in četverglasni Miserere, kakor se poje pri pogrebih. Pridejan je tudi trojni „Kyrie eleison“ in responzoriji. Nekateri zbori so si'no lepi in učinkujoči. Škoda, da so le premalo znani. Ta zbirka bo temu temeljito odpomogla. Ponatisnjeni so tudi vsi zbori iz Mohorjevih pesmaric. Izmed bolj neznanih so posebno lepi Aljažev: „Pri mrtvaškem sprevodu“ (Oj težka, oj tožna pot), Vilharjev: „Oj spavaj sladko, srce drago...“, Ferjančičev: „Z bogom, brat predragi...“, Gerbičev: „Rože in trnje stelje povsod“ — in potem Foersterjevi. Zelo dober je tudi brez dvoma Tovačovsky: „Tugospjev“ (Gori k nebu zvezdnatemu). Povsod priznано najlepši pa je Mendelssohnov: „Beati mortui“, ki pa seveda zahteva ne le izvežbanega, ampak tudi številnega zbora, sicer je popolnoma nemogoče obvladati tisto moč in globokost, ki jo ima ta spev v sebi. — Kar se tiče žalostink smo z moškimi zbori sedaj hvala Bogu dobro založeni, morda bi ne bilo odveč, da bi dobili sčasoma tudi kaj mešanih zborov. Naj bi skladatelji mislili nato. To zbirko pa moramo vsem zborom toplo priporočati. Cena je 2 K 40 v. Z.